ANUL I — No. 4 15 IUNIE 1925

INFRĂŢIREA ROMÂNEASCĂ

Revistă naţională de ştiinţă şi chestiuni sociale

Jidanul şi ajutoarele lui în Basarabia

Cronicarul zilelor noastre, judecând cu imparţialitate sforţările diferitelor guverne de a îndruma în provinciile alipite o desvoltare paşnică în spirit naţional, trebue să însemneze faptul, că nicăeri conducătorii României întregite nu au avut atât de lucru şi nu au obţinut aşa de puţin succes ca în Basarabia.

Cum se explică disproporţia dureroasă între sforţare şi rezultat? Există condiţii generale atât de neprielnice, încât nu se poate linişti şi aduce la matcă sufletul românesc al Basarabiei?

Intr'o situaţie normală, mulţumirea unei populaţiuni depinde de doi factori: de stăpânirea politică şi starea ei materială.

Stăpânirea politică prin faptul că este românească şi se exercită asupra unei populaţiuni româneşti cam 75%, care singură şi cu entuziasm s'a rostit pentru unirea cu ţara-mumă, o stăpânire astfel inaugurată nu poate produce nemulţumire printre Români. Această populaţie de baştină s'a bucurat cea d'intâi prin aplicarea reformei agrare de roadele exproprierii în aşa măsură, încât astăzi ţăranul moldovean de peste Prut deţine cel puţin 3 sferturi din pământul Basarabiei.

Elementul românesc rural, covârşitor, ca număr, fiind împroprietărit a dobândit putinţa de a se înstări în scurtă vreme: se află deci fiecare ţăran în plin progres economic şi pentru sine şi pentru ţară. Rămâne un fapt istoric, că emanciparea politică a fost imediat completată prin desrobirea economică a săteanului. Bine înţeles, înstărirea populaţiei rurale nu se poate înfăptui imediat. Lipsesc încă multe elemente de ajutor absolut necesar: lipseşte creditul, lipseşte simţul de solidaritate ce trebue desvoltat prin cooperative, lipseşte lumina înălţătoare a şcolilor, lipsesc mai ales mijloacele de comunicaţie. Dar nici un guvern până în prezent nu a stat nepăsător faţă de aceste trebuinţe urgente. Cu toate criticile mărunte şi trecătoare, cronicarul imparţial trebue să recunoască fără înconjur, că s'au săvârşit şi sunt pe cale a se săvârşi atâtea fapte bune, cari ar trebui să aducă mulţumire peste Prut nu numai printre Românii de baştină dar şi la minorităţile stabilite acolo de lungă vreme.

Nici administraţia nici starea de asediu nu sunt de natură să producă nemulţumirile specifice ale Basarabiei. Administraţia, aşa cum e acolo ca şi'n restul ţării, nu formează unul din titlurile de mândrie ale vieţii noastre publice. Popoarele latine nu au excelat nici odată prin dovada celei mai bune gospodării de Stat; răsboiul a adus pretutindeni o slăbire a spiritului de ordine, prevedere şi cinste pe acest tărâm. La noi lipsesc oamenii pregătiţi pentru administraţie şi ca specialitate exemplară şi ca corectitudine; toate aceste consideraţii explică pentru-ce mergem şchiopătând în exerciţiul puterii executive dela ministru până la ultimul notar de Stat. Dar, lăsând pesimismul exagerat la o parte, nu se poate spune că administraţia defectuoasă este cauza principală a durerii provinciei de peste Prut.

De starea de asediu nu se poate plânge nici un om cinstit, când în fiecare clipă se adevereşte mai mult necesitatea ei, când chiar minorităţile, care înţeleg să fie elemente de ordine, sprijnesc regimul special ca garanţia indispensabilă a liniştei, cum de altfel s'a dovedit această stare de spirit la populaţia germană cu ocazia atentatului bolşevic dela Tatar-Bunar.

Aşadar regimul administrativ, cu slăbiciunile lui explicabile şi cu asperităţile lui impuse de necesităţi superioare, nu poate da naştere acelei stări de continuă ferbere ce se observă în atmosfera sufletească a provinciei, unde locueşte un popor autohton atât de blajin şi împăciuitor, care ar avea toate motivele să privească viitorul cu optimism.

Atunci, unde se ascunde cauza că în Basarabia nu se poate ajunge la acel echilibru, care singur revarsă liniştea în conştiinţe şi duhul mulţumirii îngăduitoare?

Răspunsul obişnuit sună: vecinătatea cu Rusia boşevică. Dar cu Rusia bolşevică nu avem nici un fel de relaţii! Graniţa Nistrului este, zice-să bine păzită. Influenţa vecinătăţii ar trebui să fie complet paralizată; şi totuşi ne soseşte zilnic din Răsărit acel articol politic, ce se numeşte bolşevismul, introdus de cel mai viclean dintre toţi contrabandiştii istoriei: acesta e jidanul.

Contrabandistul, care în cursul veacurilor a forţat pe furiş toate hotarele şi a înşelat toate popoarele, nu aduce la noi numai marfa bolşevismului, ci îşi aduce tot neamul semit ca să-l instaleze definitiv.

Este imposibil a prezinta astăzi marelui public românesc proporţiile invaziei jidoveşti. Numai de la Decembrie 1922 până la Aprilie au intrat în Basarabia 163.000 jidani expulsaţi din Ucraina. [1]) Ne-ar trebui o statistică. Dar temelia unei statistici serioase şi sincere este recensământul general. România întregită este singura ţară de după războiu, care în timp de 6 ani nu a avut timpul să-şi înumere populaţia şi să o grupeze după naţionalităţi; aşa în cât toate datele statistice, calculate după cifra naţionalităţii şi a mortalităţii raportate la recenzămintele făcute înainte de războiu, toate aceste date lipsite de o bază actuală, rămân în vânt. Ne trebue deci un recensământ întocmit după naţionalităţi.

Dar cum se poate pretinde guvernului atare dovadă de bună administraţie, de curaj şi prevedere, când intră mereu în ţară jidani în mod clandestin, şi cu toţii, fără nici o putinţă de control efectiv, dobândesc dreptul cu acte false de a pretinde cetăţenia română? Intocmirea unei statistici nu se poate face unde jidovimea în realitate domneşte; de aceia s'a observat, că

[1]) A se vedea cartea lui Arhibald apărută în 1925 intitulată „Anumita Presă" pag. 104, lucrare ce nu ar trebui să lipsească din biblioteca nici unui român, născut iar nu făcut.

ori-unde neamul lui Iuda dictează din umbră, este imposibil să se afle adevărata situaţie etnografică a ţării. Acest fapt e constatat şi denunţat de Ford [2]) în ce priveşte America, unde numai de la comunităţile jidoveşti se mai poate afla numărul evreilor imigranţi, dar numai aşa cum binevoesc aceste autorităţi atot-puternice să comunice statului oficial american datele statistice respective. In alt chip nu se mai poate descoperi realitatea, pentru simplul motiv că serviciul controlului streinilor ori a ajuns pe mâna jidanilor, ca funcţionari de stat, ori sunt conduse de jidoviţi, cari stau la ordinele aurului jidovesc. La noi a fost pus în fruntea serviciului statisticei un jidan, ce se ascunde sub numele Leonida Colescu, care, în conformitate cu interesele ce are rasa lui de a ne coloniza ţara pe nesimţite, va lucra astfel, cum a mai şi făcut, în cât să ne adoarmă cu ţifre în faţa acestui pericol de desnaţionalizare. Spre a se înlesni opera criminală s'a pus în circulaţie o teorie nouă: că, în urma tratatelor nu avem dreptul să ne alcătuim o statistică pe naţionalităţi, deoarece toţi membri minorităţilor etnice sunt prin ordin extern cetăţeni români. Această teorie a prins rădăcini în sufletul fricoşilor şi jidoviţilor aşa în cât noi, ţară cu minorităţi, să nu avem putinţa a cunoaşte numărul populaţiei noastre autohtone faţă de celelalte neamuri, pentrucă aşa cer interesele Iudaismului pe aceste plaiuri!

Aşa dar, câţi evrei mişună în Basarabia, îi sug seva şi se îmbogăţesc ca paraziţi, nu putem şti. Nu putem şti chiar dacă s'ar fi întocmit o sinceră statistică în ultimul an, pentru că numărul lor creşte mereu prin invazia de peste Nistru, revărsând corupţia, cu aurul şi diamantele furate din Rusia, printre funcţionarii români, începând de la gradatul coruptibil al grănicerului, ce îşi face datoria, şi mituind în dreapta şi în stânga până-ce contrabandistul a ieşit din zona militară. Odată ajuns dincoace rabinul îi confecţionează actele necesare la cetăţenie, pe care guvernul până în ultimul timp le-a recunoscut drept acte oficiale. Am ajuns la atâta inconştienţă şi nepăsare, în cât Statul român a abdicat de la dreptul său suveran de a emite acte publice, lăsând de fapt această atribuţie comunităţilor jidoveşti, cari exercită o putere proprie funcţionând ca stat în stat.

Această tactică este urmată de jidovime ori unde un guvern slab nu are curajul să curme periculoasa practică. Ori unde Iudaismul are interesul să concentreze o massă de semiţi paraziţi şi subversivi în mijlocul unei populaţiuni bogate, tolerante şi credule, procedează ca în Basarabia. Reproducem mai jos, ca documentare a tacticei inaugurate la noi, mărturisirea jidanului Isac Blümchen din cartea lui întitulată „Dreptul rasei superioare“ [3]) privitoare la instalarea evreilor în Franţa cu puţin înaintea războiului mondial:

„Implinirea planurilor noastre ar suferi o întârziere supărătoare, dacă jidanii importaţi din Germania, Rusia, din România şi Levante ar fi obligaţi să înveţe limba franceză înainte de a fi obţinut naturalizarea şi drepturile de cetăţeni francezi. Noi avem trebuinţă ca acei jidani să fie puşi, **imediat** *la adăpost de vre-o expulzare şi imediat să ajungă alegători şi eligibili, admisibili în primele funcţiuni ale statului. De aceia, noi am pus la Direcţia Siguranţei Statului ca şef al serviciului „Declaraţiunilor de domiciliu“, la serviciul „Permisurilor de liberă petrecere“, la „Admisiunile de domiciliu“ şi la „Naturalizări“ pe jidanul nostru Grünbach, ales cu grijă de Alianţa Izraelită. De aceea, noi am şi impus Parchetului şi Tribunalului din Paris pentru imigranţii jidani o procedură specială. Pentru evrei, şi numai pentru ei, Tribunalul şi Parchetul primesc ca act suficient de identitate, înlocuind orice act de stare civilă, un simplu act de notorietate, fabricat de orice rabin şi certificat de 7 dintre fraţii noştri. Astfel jidanii noştri sosind în Franţa, iau numele ce le plac, îşi ascund trecutul, condamnările, motivele pentru cari caută un refugiu în Franţa. Parchetul merge până acolo, încât dispensează pe jidani, şi numai pe jidani, de orice legalizare a actelor ce voiesc să producă înaintea autorităţii. O semnătură a rabinului, care nici nu este obligat să dovedească, că este rabin, ajunge un talisman înaintea căruia totul se închină. Iată cum am putut noi să instalăm în Paris o armată de 50.000 de jidani, cari nu cunosc limba franceză dar sunt cetăţeni francezi“.*

Din acest document cetitorul poate observa că aceeaşi tactică, pornită din aceeaşi politică a neamului jidovesc, s'a aplicat şi în Basarabia, cu deosebirea că la noi nu s'au introdus 50.000 de jidani ci de 30—40 de ori atâţia, cari imediat au obţinut şi dreptul de a pretinde cetăţenia română. Numai în Kişineu s'au încuibat peste 200.000 de paraziţi dela Unire încoace.

In fine guvernul deşteptându-se în faţa invaziei şi a pericolului de încetăţenire pe simple acte dresate de rabin, a decis că certificatele de acest soiu nu mai sunt valabile. Crezi, Domnule cititor, că s'a stăvilit întinderea leprei semite? Nu. A găsit „Uniunea Evreilor pământeni“ mijlocul să mituiască Siguranţa Statului român şi astfel să obţină stocuri de *bilete de liberă petrecere* **în alb**, pe cari comunităţile evreeşti le umple cu nume de consângeni; şi a mai găsit aceeaşi Uniune mijlocul indiscret dar decisiv să determine pe Secretarul general al Ministerului de Războiu să oprească o descindere a justiţiei la numita Uniune spre a se descoperi firele criminalei întreprinderi de desnaţionalizare a Basarabiei. Revoltătoarea afacere iese în întregime la lumina zilei din următorul document, ce s'a mai publicat în numărul de 1 Maiu al revistei noastre şi pe care îl reproducem, spre a deştepta lumea românească asupra felului cum se iudaizează ţara cu ajutorul, gras plătit, al autorităţilor de stat. Şi totuşi nici un deputat nu a scuturat guvernul pe această chestiune. Scăpătarea morală s'a înfundat într'atâta apatie şi frică de jidani, în cât din meschine interese personale, din calcule politice, din teama disciplinei de partid, toţi parlamentarii din anul de graţie 1925 stau cu lacătul la gură, privind cum ţara ne este cotropită de cel mai periculos neam al istoriei [4]) fără de a avea curajul să dea alarma. Cu această detestabilă diplomaţie vă mai miraţi, D-lor politiciani, de ce se mişcă studenţimea? Se va mişca şi valul va creşte, până vă va aduce la simţul datoriei. Iată cum sună documentul într'adevăr „senzaţional“:

„Comisarul regal către Corpul IV Armată.

La ordinul D-voastră No. 10143-1925 am onoarea a raporta:

---

[2]) cf. cartea lui intitulată „Jidanul internaţional“ vol. II primul capitol.

[3]) Tradusă în româneşte şi confiscată de guvern din ordinul jidanilor (pag. 16—17).

[4]) Unul din cei mari cunoscători ai antichităţii care a făcut ştiinţă impunătoare, nu cchilibristică de politician, Theodor Mommsen a rezumat în următoarele cuvinte activitatea jidanului în cursul veacurilor: „Şi în lumea veche evreul a fost fermentul cosmopolitismului şi al descompunerii naţionale“. Nimic nu i-a durut pe Semiţi mai mult decât apropierea marelui istoric, care îi vedea şi în trecut tot aşa de disolvanţi ca în prezent.

1. Indivizii Feghea Dabija, Ghersin Toporosky, Simcha Burchatosky, Maria Buzilă, Grigore Husca, Şmil Colermann, Nichifor Ciuntu, Filip Vacarov, Azril Kurbet, Mendel Kurbet, Şaia Fuchs, Gh. Beleaţă, Gavril Ţenti, Ana Mariciuc şi plut. Giroveanu I. Reg. 3 Gr.

Aceştia, toţi la un loc, formau o organizaţie, care se ocupa cu trecerea refugiaţilor evrei din Ucraina în Basarabia.

2. Nu mai este nimeni amestecat în această afacere decât cei mai sus notaţi.

3. Afacerea este în curs de cercetare. Indivizii Gh. Toporosky şi Simcha Burchatovsky erau agenţii Uniunii evreilor pământeni, cari veneau la gara Dochia şi primeau refugiaţii, pe cari îi conducea la Bucureşti, având la ei, date de Uniune, bilete de liberă petrecere în ţară, *căpătate dela Siguranţă. Aceste bilete erau în alb.*

S'a crezut necesară o descindere la Uniunea evreilor pământeni şi a agenţilor ei pentru a descoperi mijloacele, actele şi numărul de contravenienţi la trecerea frontierii, însă Ministerul de răsboiu, Secretarul General, ne ordonă a ne considera cererea de perchiziţie făcută parchetului Trib. Ilfov, **ca retrasă** pentru Uniunea evreilor pământeni. (Telegr. No. 654 din 27/1—1925).

4. Nu s'a mai descoperit nimic care ar interesa Siguranţa Statului 9/II—1925.

Raportor (ss) indescifrabil".

Acum se pune întrebarea: ce fac veneticii semiţi intraţi în ţară cu complicitatea, în aur răsplătită, a Siguranţei Statului? Incep o muncă productivă? Da, susţin politicianii plătiţi de băncile jidoveşti şi intelectualii dornici de reclamă, cărora „anumita presă" le ticlueşte în schimb un renume nemeritat. Marele public ştie însă că respingătorii contrabandişti nu produc nimic, că vin doară ca lăcustele şi că scumpesc viaţa în calitatea lor atavică de intermediari speculanţi. Un simplu fapt, pentru cine voeşte să se lumineze: împroprietărindu-se în Basarabia şi jidani, aceştia în loc să-şi muncească pământul, conform legii, au început să-l arendeze. Fenomenul nu s'a petrecut ca un caz izolat ci pe o scară atât de întinsă, în cât guvernul, informat prin numeroase rapoarte ale prefecţilor, a trebuit să intervină pe cale legislativă; altfel ar înflori din nou specula arendăşiei jidoveşti, care redusese ţărănimea din Moldova înainte de 1907 la sapă de lemn.

Dar, dacă jidanii nu sunt capabili de muncă productivă, ştiu să facă altceva. Şi anume, cei cari se instalează la sate, cumpără autorităţile în drept şi se fac cârciumari otrăvind populaţia noastră autohtonă în aşa fel, încât toată lumea s'a alarmat: dovadă, intervenţia energică a Sanctităţii Sale pe lângă guvern de a opri flagelul alcoolismului, dovadă, broşura de curând apărută a I. P. S. S. Mitropolitului Moldovei având titlul sugestiv „Unde mergem"?; dovadă, proectul de lege adus de dl Ministru de Finanţe prin care se imputinează numărul cârciumilor, aşa în cât să funcţioneze la sate o cârciumă la *1000* de locuitori. Rămâne de văzut dacă această lege salutară se va aplica, sau dacă nu va avea aceeaşi soartă cu legea lui Costinescu din 1908, care isbind în aceleaş interese, în primul rând jidoveşti, a fost eludată sistematic, până a căzut în desuetudine, prin punerea în mişcare a mijloacelor de corupţiune din partea jidanilor şi prin ticăloşia celor cumpăraţi. Amintim aici, că Basarabia a fost aşa de vitreg administrată, în cât de la Unire încoace şi până la 1 Martie 1925 s'au înfiinţat 5520 [5]) de debite de băuturi spirtoase. Inainte de alipirea provinciei la patria-mumă, statul rusesc având monopolul alcoolului, nu funcţiona nici un local de debit particular peste Prut.

In ce priveşte jidanii, cari se încuibează la oraşe, aceştia alcătuesc drojdia mulţimii urbane, în sânul căreia lucrează contra Siguranţei statului, îndeletnicindu-se cu propaganda comunistă, punând la cale ori săvârşind atentate, şi servind drept gazdă tuturor spionilor şi conspiratorilor de acelaşi neam, sosiţi cu toţii din Rusia. Dacă am putea arunca o privire în dosarele Curţii Marţiale dela Kişineu, desvăluind participarea jidanilor la actele săvârşite contra autorităţii Statului român, am aduce la lumina zilei adevăruri mult mai îngrijitoare decât ceia ce denunţăm aici. Deocamdată comunicăm din cartea lui Arhibald întitulată „Anumita presă" (pag. 102) următoarea constatare:

„Cercetările poliţiei de siguranţă identificaseră, până la evenimentele de la Tatar-Bunar, 137 ovrei găsiţi cu arme, cu dinamită, cu granate şi corespondenţă din care rezulta că sunt trimişi cu plată de peste Nistru ca să provoace agitaţii în Basarabia".

Alt fapt, luat din isvorul mai sus menţionat (pag. 117): *„La 6 Aprilie 1922, poliţia de siguranţă din Kişineu a descoperit o vastă organizaţie teroristă, constituită în scopul de a provoca bolşevism. Au fost arestaţi Marcus Teghienski, Leiba Rudiski şi alţi 40. Hana Toporoviskaia, complice cu târtanii a mărturisit că „organizaţia avea de scop să suprime pe conducătorii politici ai oligarhiei româneşti".*

Propaganda comunistă de la oraşe îşi are ramificaţiile ei în toate satele din Basarabia: cei dintâi agenţi de legătură, informatori, semănători de neîncredere de ură şi revoltă faţă de autoritatea românească, cei cari formează nodurile reţelii de bolşevizare a populaţiei autohtone sunt cârciumarii jidani. Ei ajută pe conspiratorii ambulanţi, trimeşi de la diferitele centre comuniste, despre care totdeauna comunităţile şi băncile jidoveşti au o vinovată cunoştinţă. Să aibă guvernul curajul a face descindere prin justiţia Statului român la aceste comunităţi şi se va convinge de adevăr! A avut un început de curaj, manifestat nu faţă de autoritatea sacrosanictă (!) a comunităţilor israelite, ci mult mai modest curaj: numai faţă de o bancă jidovească din Kişineu, şi iată cum ne informează ziarul „Universul" din 26 Aprilie 1925 despre acest fapt:

„A produs o deosebită senzaţie în întreg oraşul descinderea, făcută la banca evreiască de emigrare de către reprezentanţii Inspectoratului general de siguranţă al Basarabiei în unire cu membrii parchetului militar. Cu ocazia descinderii, care a durat un timp îndelungat, s'au ridicat numeroase acte. Autorităţile păstrează în jurul acestei descinderi cea mai desăvârşită discreţie încât scopul şi rezultatul descinderii nu se cunosc. A transpirat totuşi că perchiziţia a fost ordonată telegrafic de către Siguranţa generală din Bucureşti şi este în strânsă legătură cu recentele descoperiri de organizaţii clandestine subversive, făcute de autorităţi în judeţul Soroca şi Hotin la Liga culturală a tineretului evreiesc".

Iată cari sunt preocupările „culturale" ale vlăstarelor din neamul lui Iuda!

Toate aceste machinaţiuni, susţinute sau tăcute de „anumita presă" după împrejurări, nu au loc la în-

[5]) A se vedea expunerea dv. motive, cu anexe statistice extrem de interesante, făcute la legea băuturilor spirtoase, adusă de câteva zile în discuţia Parlamentului.

tâmplare fără nici o legătură între ele; ci se desvoltă după un plan de mult stabilit, sistematic combinat şi pătruns de o psichologie politică remarcabilă, de vreme ce a isbutit să creeze o atmosferă atât de apăsătoare în Basarabia. Toate faptele de natură subversivă, de la critica cu aparenţe de inocenţă şi obiectivitate până la actul de terorism au o ţintă precis determinată: *distrugerea actualei configuraţiuni politice a României.* Spre a se ajunge acolo, trebue lucrat aşa încât să scadă în fiecare zi tot mai mult prestigiul autorităţii. Cum ? Urzind din umbră, cu răsplată în aur, tot felul de comploturi şi atentate, pentrucă numai astfel populaţia va pierde încrederea în actualul regim românesc, socotindu-l incapabil să mai garanteze liniştea, sau chiar dacă o garantează e nevoit să ia atâtea măsuri vexatorii, încât situaţia creiată să fie simţită ca insuportabilă şi să dea dreptul la critici mai acerbe, la deslănţuiri de revoluţie.

Această tactică străveche e codificată de aproape 20 de ani în „Protocoalele Inţelepţilor Sionului" al căror cuprins a alarmat toată lumea politică din Europa şi Statele-Unite. Iată ce cuprinde capitolul XVIII, spre a înţelege ori-cine de unde se inspiră jidanii în purtarea lor faţă de statul care îi găzdueşte:

„Nu trebue uitat că prestigiul puterii scade, când (statul) descoperă deseori comploturi contra lui; aceasta implică mărturisirea propriei lui neputinţe, sau, ce este şi mai rău, implică mărturisirea despre nederptatea propriei lui cauze. Ştiţi că noi am distrus prestigiul persoanelor domnitoare asupra creştinilor prin numeroase atentate, organizate de către agenţii noştri, oi oarbe din turma noastră. Este uşor prin câteva fraze liberale să împingi la crimă, numai să aibă un colorit politic. Noi vom forţa pe guvernanţi să-şi recunoască neputinţa prin măsurile de siguranţă ce vor lua pe faţă şi prin acest mijloc noi vom ruina prestigiul puterii".

Vă invit să meditaţi auspra acestui precept, domnilor fruntaşi politici din toate partidele, spre a înţelege că tot ce se întâmplă în această ţară cu caracter subversiv, conspirator şi terorist dela Unire încoace, se înfăptueşte prin jidani [6]) după planul mai sus desvăluit din „Protocoale". Cum întregirea neamului ne-a adus provincii, în cari mai trăeşte sporadic vech.ul spirit la minorităţi, acest spirit *de rezistenţă contra autorităţii româneşti,* şi chiar de iredentism atât în Basarabia cât şi în Ardeal este alimentat în primul rând de jidani. Observaţi, dlor politiciani cum ori-ce rătăcire regionalistă ori-ce curent centrifug este pe larg tratat şi cu satisfacţie comentat de „anumita presă"; observaţi solicitudinea acestei prese pentru toate chestiunile, pe care noi fraţii români ne-am putea despărţi. De ce? Pentrucă cuvântul de ordine din Protocoale îi impune, printr'o direcţie oculta, să sape tot mai adânc orice neînţelegere între provinciile alipite şi centru. Ascultaţi următorul sfat şi preţioasa mărturisire din Protocolul 12, spre a înţelege cine profită din meschinele noastre certuri interne:

„Calculele noastre se întind mai ales asupra provinciei. Este necesar să deşteptăm acolo speranţe şi aspiraţiuni opuse celor de la capitală, căreia îi vom prezenta acele speranţe şi aspiraţiuni ca pornite în mod spontan din sufletul provinciei. **Este clar că isvorul va fi totdeauna acelaşi: el va porni dela noi".**

In condiţiile mai sus expuse, nu este nici o mirare că în Basarabia, suptă de lipitoarea semită, aţâţată zilnic contra stăpânirii româneşti, emoţionată prin atentate prin acte de terorism săvârşite de aceiaşi mână criminală şi sguduită în încrederea ei faţă de autorităţi, nu este nici o mirare ca peste Prut, unde jidanii au presa şi fabrică opinie publică ca şi în restul ţării, să domnească un spirit de nemulţumire cronică.

Dar în afară de mijloacele hipocrite sau clandestine puse în mişcare pentru a se fi creat şi a se menţine atare situaţie, cauza iudaismului dezagregant mai are în ţara noastră un aliat, poate inconştient dar efectiv şi anume: *partidul ţărănist.* Acest partid a pornit în viaţă cu o ideie fundamentală, isvorâtă din concepţia jidanului Carl Marx: şi-a pus în fruntea programului *lupta de clasă.* Realizarea acestui punct din program se pregăteşte prin cea mai desfrânată demagogie: conducătorii ţărănişti tind să aprindă patimele mulţimii şi să-i exploateze nevoile, ridicând-o contra autorităţii statului, aşa cum s'a petrecut de atâtea ori la întrunirile ţinute în Basarabia. Tactica convine de minune jidanilor, cari de altfel sunt şi membrii cei mai numeroşi ai partidului la oraşe. Un caz eloquent; la o întrunire a clubului ţinută la Bucureşti, un intelectual ţărănist, rostindu-se în faţa unui membru semit contra luptei de clasă, a primit următorul răspuns: „Dacă dv. sunteţi contra luptei de clasă, atunci noi evreii nu mai avem ce căuta aici".

Aşa dar, punctul fundamental din programul ţărănist — lupta de clasă — este de provenienţă jidovească. Dar restul programului, sintetizat în cuvintele *ridicarea populaţiei rurale* este o inovaţie a tânărului partid? Aceasta o pot afirma demagogii înaintea unei mulţimi neştiutoare. Istoria României mici se încruntă cu dispreţ faţă de asemenea falşificare. Adevărul e altul. Toate partidele de guvernământ ajunse la putere s'au străduit în România mică şi mare cu fapte, nu cu vorbe goale, să ridice ţărănimea; aşa în cât în acest sens toate partidele au fost ţărăniste.

Cel mai mare ţărănist, care ar privi cu milă peste pigmeii de astăzi, a fost Mihail Kogălniceanu. De la 1864 au mai avut loc împroprietăriri succesive înfăptuite fie de liberali prin legea de la 1881, fie de reacţionarul Petre Carp la 1889, care a înpământenit săteni pe 523.000 hectare din moşiile statului. Nu mai amintesc pe Spiru Haret, ţărănist în sensul adevărat al cuvântului, făcând operă positivă discret şi fecund, nu semănător de vrajbă şi de ură. Politică ţărănistă a înfăptuit şi guvernul Averescu votând legea agrară şi începând executarea ei cu împroprietărirea solemnă dela Gurbăneşti; politică ţărănistă aduce la îndeplinire şi actualul guvern Brătianu realizând programul ţărănist al generaţiei dela 1848.

Aşa dar, însuşirea calităţii de ţărănist nu este nimic nou în istoria din ultimii 70 de ani a poporului român; ceiă ce este într'adevăr nou, în viaţa noastră publică, este lupta de clasă importată de peste hotare dar respinsă brusc de bunul simţ autohton.

In afară de această originalitate, partidul ţărănist se mai poate lăuda cu o metodă, care, dacă nu-i aparţine exclusiv, îl deosibeşte într'o măsură covârşitoare de celelalte partide: şi anume, *îşi duce lupta politică din fondurile finanţei jidoveşti.*

In adevăr, presa partidului se ţine cu capital semit fie intern, fie extern. Aproape toţi membrii marcanţi ai partidului, ori direct ori indirect, au legături rentabile cu diferite bănci jidoveşti, în fruntea cărora stă banca jidanului Blank, exponent al iudaismului cuceritor în ţara noastră. Nu se poate tăgădui că mai există şi

---

[6]) Te rog domnule cititor nu uita nici pe Max Goldstein cu atentatul dela Senat, nici pe Marcu Friedman dela catedrala din Sofia!

ideologi ai partidului, nepătaţi, puţini la număr şi poate cei mai capabili; dar nu aceştia au cuvântul hotărâtor la conducere, ci aceia, cari bucurându-se în felurite moduri de harul plutocraţiei semite, nu îndrăsnesc nici să pronunţe în public substantivul „jidan“ rostit de 14 milioane de ţărani, ai căror reprezentanţi pretind a fi, necum să mai aibă curajul a se atinge de interesele politicii iudaice, pe care cu sau fără conştiinţă o servesc cu devotament sub masca ideilor înaintate.

Ţărănismul adevărat, sincer şi neprihănit, funcţionând ca instrument politic folositor intereselor obşteşti, nu poate avea, prin însăşi doctrina lui, vreo legătură cu politica neamului lui Iuda, care, simţind că forţa noastră stă în populaţia rurală, caută să nimicească acest reservor al energiei naţionale otrăvindu-l cu alcool, despuindu-l în calitate de cămătari, pervertindu-i simţul dreptei judecăţi prin „anumita presă“ şi străduindu-se să ne despartă poporul prin o democraţie falsificată de tot ce avem mai scump şi mântuitor: de instituţia puterii regale.

In loc să întâlnim la ţărăniştii post-belici o politică de combatere înverşunată a duşmanului implacabil, care este jidanul; constatăm o serie de contradicţii în doctrină şi atitudini, care ridică presumpţiosului partid orice bază de sinceritate şi seriozitate.

Partidul ţărănist în loc să fie *naţionalist,* ca ţărănimea pe care pretinde că o reprezintă, este *internaţionalist* prin lupta de clasă ca jidanii cari îl finanţează. Ca dovadă amintim legăturile lui cu Internaţionala III inspirată şi condusă de jidanul Apfelbaum (Zinoview) care este unul din triumvirii bolşevismului din Rusia; amintim apropierea descoperită cu agrarienii-comunişti din timpul lui Stambulinski; amintim colaborarea plănuită, prin vizita dela Zagreb a unui fruntaş ţărănist, cu partidul lui Radici, comunist şi regionalist până la trădarea de ţară.

Partidul ţărănist în loc să fie *tradiţionalist* în cultivarea simţului de legătură indisolubilă cu glia strămoşească, şi chiar xenofob, ca exagerată dar explicabilă consecinţă a instinctului rural autohton, se îndreaptă spre *cosmopolitism,* de vreme ce în primul rând este *filosemit.* A mărturisit doar doctorul Lupu, corifeu ţărănist, fiu de preot român, că îi pare rău că nu s'a născut jidan.

Partidul ţărănist în loc să fie, prin doctrină, creştin ca poporul care prin religie s'a păstrat în furtuna veacurilor, este liber cugetător şi deci anti-creştin ca tovarăşii conducători de peste Nistru. Au dovedit această mentalitate profesorii ţărănişti dela Universitatea din Iaşi, suprimând serviciul religios dela solemnitatea deschiderii anului şcolar.

Un partid internaţional prin doctrină, filosemit prin conduită şi finanţare, lipsit de convingerea necesităţii spiritului religios, un atare partid nu îşi poate găsi un teren de propagandă mai prielnic ca în provincia, unde îşi dă mâna în frăţie umanitaristă cu puhoiul jidovesc, ce răspândeşte aceleaş idei printre goimi; nu poate afla un punct de sprijin mai puternic ca în Basarabia bântuită de invazia evreiască. Iată de ce peste Prut ţărăniştii sunt mai tari ca în tot restul ţării; iată de ce acolo apasă mai greu o nemulţumire cronică, alimentată ori din umbră ori eclatant prin acte de terorism săvârşite de jidani şi ajutată la lumina zilei de ţărăniştii noştri post-belici.

I. C. Cătuneanu

Problema noastră naţională

Problema noastră naţională trebuieşte aşezată pe două principii; solidaritatea naţională şi diferenţierea faţă de alte popoare. Până când aceste două principii nu vor alcătui temelia convingerilor politice ale fiecărui român, ţara noastră va rămânea un vas pe imensa mare, fără cârmaciu, aruncat de valuri condus de capriciile destinului fie la o salvare norocoasă, fie la o catastrofă. Rămânem un popor fără busolă, a cărui soartă este determinată nu de fapte colective conştiente, ci de uneltiri lăuntrice şi din afară.

Cele două tendinţe diametral opuse solidarităţii naţionale sunt lupta de clasă şi regionalismul. Principiul luptei de clasă înseamnă nu numai împărţirea neamului în două tabere distincte, cu interese opuse şi cari sunt gata în orice moment să lupte pe viaţă şi moarte, dar este totodată căutarea solidarizării cu elementele similare ale altor popoare. Rezultatul este că într'un moment dat răfuiala internă se face cu ajutorul, fie el numai moral chiar, elementelor altor popoare, cari şi azi ne sunt, până la cel mai umil membru, duşmani de moarte. Ce armonie se poate naşte în sânul acelor popoare unde acest principiu odios bântuie? La ce rezultat ne putem aştepta când un popor tânăr politiceşte, fără educaţie politică, împărţit în două tabere duşmănoase îşi paralizează propriul său ideal de dragul unor fantome şoptite de duşmanul secular, care nu la fericirea noastră se gândeşte, ci la anarhia ce se va naşte cu ajutorul căreia ne va putea surprinde pentru realizarea scopurilor sale mult, puţin ascunse? Rezultatul ideii luptei de clase numai dezastruos poate fi pentru noi românii în situaţia în care azi ne găsim. Lupta internă paralizează forţele, cari în loc să producă ceva pozitiv, se epuizează în permanentă defensivă, în neîntreruptul serviciu de tranşee. Cel de jos care vrea dictatura nu munceşte pentrucă aşteaptă raiul pe pământ dela „marea lovitură“ politică, că ce va urma apoi „vom vedea“. Cei de sus, cei asediaţi neavând siguranţa dăinuirii alcătuirilor lor trăiesc de pe o zi pe alta, cu expediente, corupţie şi exercitând în jos o teroare, care şi mai mult îndârjeşte.

In locul acestei stări nenorocite se impune armonizarea tuturor intereselor sociale, căutarea soluţionării problemelor spre satisfacţia tuturor intereselor prin o bună diviziune a muncii, punându-se la locul potrivit fiecare forţă, pentrucă fiecare om reprezintă în mediul potrivit o valoare. Prin colaborarea convergentă a tuturora spre aceleaş scop binedeterminat, maximul de fericire pentru întreaga naţiune, se va ajunge la controlul reciproc şi la eliminarea celei mai scârboase plăgi naţionale: corupţiunea. Acest scop ideal însă va fi pururea irealizabil, dacă fiecare român nu va fi pătruns de ideia solidarităţii naţionale.

Nici regionalismul nu ne cauzează mai puţine rele naţionale. Nu ne gândim aci la regionalismul aventurierilor, cari numai îmbogăţiri proconsulare caută, nici la acela al stupizilor, cari sunt, fără nici o critică, încântaţi de orice moştenire sufletească primită dela stăpânirile străine, dar la regionalismul centrifug în înţelesul cel mai ideal al cuvântului. Acel regionalism care, cu bună credinţă chiar, fie mărturisit pe faţă fie prin uneltiri clandestine vrea să îmbrace ţara în haina sa îngustă a

unei mentalități particulare, desvoltată uneori până la sectarism. Acest spirit caută ca să se impună fără nici o cruțare cu o intoleranță și stupiditate medievală. Cuvântul de ordine este „numai ce este la noi e bun“. Și această boală bântuie în toate provinciile României Mari. Se urmărește din partea fiecăruia nivelarea după chipul și asemănarea lui, o tendință brutală care caută numai punctele de deosebire provocând astfel certuri inutile și infructuoase. Și până când noi ne certăm pe aceste chestiuni, străinii din fiecare provincie ne ambiționează pentru luptă susținându-ne ideile noastre eronate.

Da, este fapt, de care trebue să ținem cont, că în noua Românie neam întâlnit români cu diferite mentalități formate prin diferite culturi și graduri de civilizațiune. Dar acest fapt dureros nu prin luptă poate fi eliminat, ci prin ideea solidarității naționale. Această înaltă idee ne impune ca să înlăturăm punctele de divergință dintre noi, să căutăm punctele comune, să-și dea fiecare regiune contribuția tot ce are mai bun și prin o colaborare armonioasă să înființăm instituțiuni proprii naționale, fără imitare măimuțărească și să creăm acel tip ideal al românului modern, rezultatul tradiției naționale și a înrâuririi mediului mondial în care trăim. Am putea creia aici la gurile Dunării o țară și un popor, care să întruchipeze toate calitățiile Apusului și ale Orientului. Dar dacă unii pe alții ne trimitem la Budapesta, la Constantinopol, la Moscova, la Viena, atunci ne prefacem într'un mare cort de țigani, bun de măturat în Marea Neagră.

Principiul diferențierii față de alte popoare are înrâurire asupra chestiunilor de ordin intern și extern. Din punctul de vedere al politicei interne este de o mare importanță faptul că avem în sânul nostru un număr considerabil de minorități nepacificate încă sufletește. Dintre aceste minorități este cel mai periculos jidanul, pentrucă ura lui față de noi este nețărmurită, iar manifestarea externă mai abilă întrucât de multe ori face impresia asimilării. In chestiunea minoritară se impune o diferențiere precisă care, nu însemnează spirit dușmănos, ură sau tendință de opresiune, ci impunerea convingerii în sufletul fiecărui cetățean, că noi românii suntem elementul alcătuitor al acestui Stat și pretindem că toată lumea să se orienteze spre interesele noastre naționale fără obrăznicia criticilor hazardate. Să avem curajul a trata fiecare minoritate după gradul puterii ei de a ne periclita siguranța noastră ca Stat și de a ne submina ca națiune. Să nu ne sfiim a lua toate măsurile legale pentru a elimina cât de mare cantitate din elementul disolvent al jidanilor și luăm măsuri necesare pentru repararea nedreptăților din trecut. Să ne cucerim întâietatea pe toate tărâmurile cu orice mijloace admisibile și să ne românizăm, cu elemente veritabile, orașele țării, azi focarele străinismului.

In ce ne privește cultura națională, trebue să fie emanațiunea caracteristicului românesc, bazată pe tradițiune și adaptare. Punctul de discuțiune este chestiunea adaptării. Aci linia noastră de conduită trebue să fie, cât de mult să producem noi și cât de puțin să luăm dela alții. Iar ce este inevitabil de a adopta, să nu ne conducem de considerațiuni sentimentale. Să dăm respectul cuvenit fiecăruia, să iubim pe prieteni mai mult decât pe dușmani, dar să nu ne lăsăm topit sufletul nostru românesc la căldura afecțiunei față de unul sau altul popor. Să luăm dela fiecare ce este bun și pentru noi potrivit. Slugărnicia sufletească este identică cu robia politică. Să nu uităm nici un moment că, în special popoarele mari, nu se lasă conduse nici odată de sentimente ci de interese multpuțin egoiste. Nu vizăm poporul francez, care este fără seamăn și care este cel mai idealist, dar care și el nu rupe niciodată legăturile cu realitatea. Dar ne gândim la Italia, care ne este soră și cu care am luptat alături în războiu și azi nu vrea să ne ratifice unirea cu Basarabia.

Și în chestiuni de ordin intern punctul de plecare trebuie să fie diferențierea. Trebuie să știm în fiecare moment cui le convenim, și cine este în contra noastră. Sincer prieten nimeni nu ne poate fi cu care avem a ne împărți, la cari le suntem spin în ochi. Față de aceștia, în gardă pentru fiecare moment! Față de prieteni cerem egalitate și reciprocitate. Robie internațională nu putem tolera. Unealtă a intereselor streine nici cu sacrificiul pierderii simpatiilor nu putem deveni. Respectul demnității și suveranității noastre naționale se impune față de toată lumea.

Aceste sunt principiile elementare ale fiecărui stat care ține ceva la ființa lui. Și totuși, cu durere, vedem că partidele noastre politice chiar pe aceste principii, discutându-ie, își clădesc deosebirile de programe politice. Pentru aceasta este lupta lor fără roade și se desfășoară în complecta indiferență a masselor naționale.

Mie, mărturisesc sincer, îmi impun foarte mult turcii, acest „om bolnav“, care cu un elan fără seamăn s'a putut ridica la înălțimea ideii naționale. E adevăr că vedem la ei și exagerări inutile, dar sunt mai puțin dăunătoare decât apatia tâmpită.

La noi problema noastră națională, de a ne ridica la înălțimea pe care o merităm, nu va fi soluționată până când acel curent naționalist integral, care așa de grandios se manifestă azi la Turnu-Severin, nu va stăpâni toate inimile românești.

V. Roman

Românilor dela granița apuseană!

Străjeri ai neamului și al țării în locul cel mai greu și mai de onoare fiți întotdeauna români întregi, cu trup și suflet. Intelectuali, urmași ai Romei eterne răspândiți cultură și generozitate. Dați pildă de mândrie și conștiință națională cum v'au arătat strămoșii Daci. Voi reprezentați Neamul și Țara în fața celui mai aprig dușman al nostru, asupritorul nostru de o mie de ani, care numai batjocură a avut pentru noi. Nu uitați aceasta și faceți-vă demni de rolul vostru măreț!

Pământul pe care-l călcați zi de zi poartă osemintele strămoșilor, trăiți în iobăgie și prostie, muncind din greu pentru alți și duși la moarte — ca o ciurdă de vite — numai pentru alții. Acest pământ să vă fie un memento! Nu uitați robia ca să puteți aprecia libertatea! Când vi-se pierde privirea în spre șesul din Apus să Vă amintiți că într'acolo se găsește Seghedinul și Vațul! Iar când priviți către miazăzi-răsărit spre munții falnici ai Bihorului să știți că în văile lor sunt frați de-ai noștri lăsați cu voia în întunerec de cei cari nu ne ziceau decât neam prost, siliți la o viață de trudă animalică de cei ce voiau să ne facă

popor de dobitoace... Lumină aşteaptă ei dela cei cu carte şi dragoste, dela cei cu suflet. Conducători să nu uitaţi că suferinţa acestora v'a înălţat acolo unde sunteţi. Fiţi deci recunoscători şi cinstiţi! Intelectuali de toate categoriile, aprindeţi focul luminei, candela minţii voastre şi în zarea ei veţi vedea strălucind ca un nepreţuit tezaur sufletul mare şi inima bună a ţăranului român. Numai atunci o să puteţi înţelege cu adevărat taina mare a persistenţei noastre, popor urgisit de toţi. Atunci o să vă convingeţi de ce căsuţa de lemn nu a putut fi învinsă de cetăţile faimoase ale evului mediu.

Atunci veţi şti pentru ce doina ânguitoare a fluerului ciobănesc a biruit bubuitul asurzitor al tunurilor grele. In suflet e tăria şi în credinţă biruinţa! Acolo la ţăran veţi găsi isvorul tăriei sufleteşti, siguranţa trăiniciei noastre de veci. Coborâţivă deci la popor ca să vă înălţaţi! Cu un suflet mai mult sau mai puţin diformat în urma unei culturi streini să ne reculegem, căutând în văi şi munţi adevărata noastră fiinţă etnică şi să ne scăpăm de tot ce nu este al nostru, moştenit din vechime. Să refacem limba prin frumuseţile minunate a vorbei lor curate.

Grăniceri de la apus ai ţării strângeţi-vă rândurile, fiţi cu toţii una „în cuget şi simţiri“ dela mic la mare, sărac şi bogat, dela cel mai învăţat până la ultimul neştiutor de carte, cei suprapuşi cu cei de jos. Orice trădare a românismului pe voi vă ajunge întâi, casa voastră o aprinde, copii voştri vi-i omoară, nevasta voastră o necinsteşte. Fiţi deci solidari, cu adevărat fraţi!

Incredeţi-vă în voi, în Dumnezeu şi în destinul neamului, O ţară întreagă priveşte spre voi cu grije şi încredere. Faceţi ca ţara să fie mândră şi neamul sigur de voi. Staţi neclintiţi cu fruntea ridicată ca legionarii lui Traian, cu braţul încordat, gata la orice şi ori când ca oastea lui Decebal.

Aşa un front trebue să fie graniţa de Vest şi el va rămâne nebiruit pe veci. Pe cei îndărătnici liniştiţi-i, pe cei păcătoşi, ruşinaţi-i iar pe trădători să nu-i cruţaţi! Veghiaţi deapururea: demascaţi şi înfieraţi necinstea, descoperiţi şi nimiciţi duşmanii Statului. Nu vă duşmăniţi între voi, cei cari staţi în gura duşmanului gata să vă înghită în orice clipă. Nu vă învrăjbiţi, făcându-le pofta celor ce rânjesc de bucurie între voi şi de peste hotar. Mai ales acum nu, când se cer încontinu revizuiri de tratate şi corectări de graniţe.

Să aveţi înaintea voastră în fiecare clipă pilda măreaţă a soldatului Hariga din Chereşig (jud Bihor), care a preferat mai bine să fie împuşcat în piept, decât să se lase mituit de banii jidoveşti ai lui Max Goldştein atentatorul dela Senat.

Soldatul Hariga, simplu fiu de ţăran îşi ştie apăra la Dunăre Ţara, Neamul şi Cinstea. Dar voi: familia, nevasta, copii, părinţii, fraţii, averea, glia, mărturie de robie şi suferinţi a străbunilor o apăraţi, sau tradaţi prin fiecare faptă a voastră.

Să vă examinaţi conştiinţa ca să vedeţi câţi în locul lui Hariga aţi fi făcut ca el.

Hariga din Chereşig, sătean de rând, copil din ţărani săraci ca vai de ei, neştiutor poate de carte, necunoscător de trecut, neprevăzător în viitor a ştiut să fie răspunzător de prezent. I-se îmbiau bani mulţi, el avea un Leu pe zi, acasă părinţii şi fraţii se necăjau cu sărăcia, ba poate era şi flămând şi zdrenţos! Era vorba de un fugar numai şi el nici nu ştia cine e. Voi toţi mai bogaţi ca el, foarte mulţi mai luminaţi o ţară apăraţi în faţa duşmanului ce ne pândeşte gata să ne străpungă. Ştiţi deci de ce e vorbă şi cu cine aveţi de-a-face!

Şi totuşi: câţi oare din noi ar fi vrednici să se compare cu Hariga! Gândiţi-vă ca să înţelegeţi şi să vedeţi ce aveţi de făcut. In faţa voastră între voi este pilda vie a sufleţului mare care trebue să fie scutul frontului de vest, admiraţi-l şi urmaţi-l!

Pentru Dumnezeu, să nu fiţi mici la suflet, slabi de credinţe şi să scoateţi pe trădători dintre voi...

Străbunii vă îndeamnă, eroii vi-o strigă din morminte.

Dr. V. German

Glasul codrilor către M. S. Regele

Majestate!

A ajuns vremea ca ecoul durerilor codrilor noştri să fie auzit sus, sus, până la Măria Voastră!

Dela războiu încoace, şi în special dela încheierea păcei, pădurile României au fost prada toporului acelor societăţi străine, a căror funcţionare înainte de războiu erau unealta străinilor, iar timpul războiului parte din personalul lor au practizat cu inamicul ca: Union, Tişiţa, Carpatina, Göetz etc., iar după războiu alte societăţi streine de neam şi de pământul românesc ca: Foresta, Elefant, Bucovina etc., ne pradă cu concursul politicianilor în neştire pădurile de pe Valea Mureşului, Tisei şi din frumoasa noastră Bucovină.

Azi avem în munţii noştri de 4 ori mai multe fabrici de cherestea, adică tăiem cam de 4 ori decât ar fi capabile în producţie anuală pădurile noastre!

Ne apropiem cu paşi repezi către falimentul pădurilor de brad, ca şi a pădurilor de stejar, fapt pentru care azi noi inginerii silvici am oprit stejarul la export.

Majestate!

Azi 97% din industria forestieră a ţărei e în mâna acelor străini indizirabili, care prin meşteşugul lor — specific rasei — au atras în consiliile de administraţie mulţi din oamenii noştri politici, de toate culorile care pentru câte un blid de linte ce primesc anual, nu arareori chiar cu legile în mână, contribue pe de oparte la distrugerea pădurilor, iar pe de alta la robia noastră economică, căci toate acele societăţi enumărate mai sus pe lângă că au adus de peste hotare zeci de mii de lucrători şi funcţionari streini şi spioni, dar au achiziţionat tot lemnul de brad atât dela Stat cât şi dela particulari, cu 3—10 lei m. c. în picioare, tocmai în anul 1925, când un m. c. de scânduri de brad costă 1400—1600 lei m. c. făcând astfel imposibilă viaţa societăţilor româneşti cât şi a muncitorilor din ţară.

Reflectaţi serios Majestate, şi vedeţi robia economică a muncitorilor noştri cât şi a pădurilor noastre, care se duc fără control peste graniţe, căci nimenea nu şi-a pus întrebarea, cât lemn putem exporta anual, fără a pregăti falimentul forestier.

Cauza? Numai oamenii noştri politici. Fapt pentru care nu voesc să vină cu legea impreviziunei căci sunt angajaţi moralmente în aceste societăţi streine distructoare de păduri; pe când în toate ţările civilizate şi vecine nouă, legea impreviziunei s'a aplicat imediat a 2-a zi, după decretarea păcei, din cauza jocului valutar neconstant.

Majestate!

Nici unul din aceşti politiciani, membrii şi cenzori în consiliile de

administrație al acestor societăți, nu și-au luat osteneala să viziteze pădurile, pentru care primesc din belşug onorarii pentru actul criminal al stârpirii pădurilor noastre!

Nu şi-au luat osteneala nici unul din aceşti domni să ridice munții înalți şi grei, să vadă realitatea cu ochii, adică dezastrul funebru de cimitire, ce ne lasă aceste societăți criminale, în solda cărora au consimțit a fi.

Măria Ta, care în orele de recreație, colinzi în lung şi lat, Ați văzut panorama realității de pe urma devastărilor păduritor acestor societăți!

Măria Ta, care Eşti un vânător de elită nu Te înduioşează oare, cimitirul munților noştri, unde vânatul de odinioară îşi găsea sălaş prin văile tainice şi răcoroase ale munților noştri?.

Majestate!

La 5 Martie 1905, pe când erați Principe Moştenitor de Corană, când ați venit în mijlocul nostru al inginerilor silvici, la Societatea „Progresul silvic", care îşi avea sediul pe atunci chiar sub acoperământul Administrației Domeniilor Coroanei din strada Ştirbei-Vodă, Vă mai aduceți aminte de acele frumoase cuvinte princiare ce ni Le-ați spus şi pe care Vi le mai repet:

„S'a păcătuit mult prin exploatarea puțin chibzuită a pădurilor!

Acel care pune toporul la tulpina unui arbore, nu trebuie să uite că el pregăteşte sicriul agriculturei"

Au trecut 20 ani de atunci, când Ați rostit acele cnvinte sfinte! Au fost auzite numai de noi tinerii ingineri silvici cât şi de bătrânii din acele vremuri, din care parte au dispărut!

Nu au fost auzite însă de acei ce trebue să le audă adică, de societățile forestiere străine, de politicianii angajați în serviciul lor şi nici chiar de corpul agronomic!

Numai acei din noi, forestierii care îngrijorați de ceiace vedem cu ochii, şi cu grija la viitorul acestei țări şi neam mai răsfoind letopisețele mucegăite de vremuri, ne oprim cu respect şi duioşie la acele cuvinte sfinte şi princiare, din 1905, şi apelăm la Măria Ta, că după cum Ai fost protectorul acestui neam, când în acel moment solemn al neamului nostru din 14 August 1916 ai poruncit descătuşarea granițelor Carpaților şi apoi ale Nistrului, şi Ne-ai dat prilejul să ne arătăm virtuțile străbunilor noştri Daco-Latin şi care semnal a fost înțeles deplin de poporul român-creştin, autohton, moştenitori direcți ai rasei Daco-Latine ale acestor meleaguri, şi care a ştiut să se jertfească atât de sublim în fața datoriei, pe altarul sfânt al strămoşilor noştri, la semnalul Măriei Tale, peste 800.000 feciori români creştini, pentruca tot pământul ce ni se cuvenea dintre Nistru şi Tisa să fie iarăş al nostru!

Dacă Ați făcut acest gest măreț pentru acest neam de origină Daco-Latină, pe care nici unul ce s'a perindat în fruntea destinelor neamului, afară de Mihai Viteazul, n'a avut curajul şi poate nici momentul, să facă ceeace ați făcut Măria Voastră pentru eliberarea fraților noştri de peste acele hotare convenționale, nu trebue să uitați, că mai e o altă lume ce trăeşte în cadrul a 7 milioane hectare, şi contra căreia azi se duce lupta de exterminare, de politicianii partidelor!

Acea lume, e pădurea!

Pădurea pângărită pe de o parte de societățile străine, azi e pângărită şi de politicieni, care fără avizul prealabil al specialiştilor cinsstiți şi autorizați (neînregimentați în partidele politice) au croit şi croesc legi de distrugere în stil mare a pădurilor.

Pentru Ardeal s'a făcut o lege a creierei pădurilor şi păşunelor comunale expropriindu-se pădurile Statului şi ale marilor proprietari, lege ticluită fără avizul prealabil al inginerilor silvici.

Ce se întâmplă?

Se expropriază pentru păduri comunale, în multe părți aproape râpele goale; iar pentru păşuni comunale multe, din pădurile virgine.

Inchipuiți-Vă dezastrul ce e azi în Ardeal, când zeci de mii de jugăre de păduri sunt condamnate la moarte pe vecie, pentru a face pe deoparte jocul societăților străine avide de a ne desbrăca munții cât mai repede, iar pe de alta terenul gol, în mare parte torențial să-l afectăm pentru păşuni. O lege mai criminală intereselor pădurilor nu există azi nicăiri pe glob, decât în România.

Pe când toate statele muncesc să refacă şi să-şi mărească patrimoniul forestier, la noi din contră îl distrugem pentru a-l da pradă societăților străine, iar terenul gol despădurit pradă vitelor.

In loc să maximăm numărul vitelor, căci azi avem de 3 ori mai multe vite ca înainte de războiu, în loc ca să deprindem pe țărani a creşte vite mai puține şi bune, în loc ca dnii agronomi să-l învețe pe țăran, a-şi creşte vita la grajd, şi a introduce cultura plantelor furajere ca a: trifoiului, lucernei, dughie, sfecle etc., în stil mare, azi tocmai şi dnii agronomi vin de ne răşluesc pădurile mai mult pentru satisfacerea de scopuri electorale de partid, decât pentru binele real al pădurei şi respectiv al agriculturei. Dacă nu vom maxima numărul vitelor, ne vom distruge în timpul cel mai scurt pădurile, căci art. 26 din lege specifică că se pot expropria pentru păşune până la 22 jugăre din păduri de cap de familie, iar la deal până la 10 jugăre!

E colosal!

Iată că azi chiar şi dnii agronomi sunt acei care contribuesc la pregătirea sicriului agriculturei.

Iată din cauza luptelor politice noi, inginerii silvici păstrătorii acestei avuții, ne aflăm în conflict acut şi cu dnii agronomi, din fericire nu cu cei cu studii academice superioare, ci cu acei mulți mărunți fără şcoli superioare pe care politicianii noştri, în lipsă de elemente, i-au pus în situații oficiale pe care nu le merită, sub nici un raport, căci mulți din aceştia din urmă, au compromis aplicarea reformei agrare, din punct de vedere tehnic şi moral, că va fi absolut nevoie să fie revizuită, la aplicarea riguroasă pe teren a Cadastrului, când titlurile vor trebui din nou verificate.

Majestate!

Ce să mai vorbesc de zăvoaiele şi luncile râurilor noastre, din care cea mai mare parte au fost sacrificate pentru islazuri.

Ne amenință puhoaiele, vultorile de apă, torenții şi cu tot cortegiul de nenorociri cunoscute, îndeajuns Măriei-Voastre!

Regimul apelor va fi compromis, dacă nu vom lua măsuri din vreme pentru a opri devastarea zăvoaelor şi luncile râurilor noastre. Zăvoaele de pe frumoasa vale a Râului Doamnei, mai jos de Petroşani, pe frumoasa vale a Bratiei, mai jos de Bereoveşti, pe unde treceați la vânătoare către Bahna-Rusului, azi sunt condamnate la moarte!

Iată unde ne-au dus politicianii noştri şi din toate partidele politice!

Nu le-a mai rămas nimic de promis alegătorilor şi de donat din patrimoniul țărei, decât „pădurile".

In contra pădurilor dela munte şi până la şes dela un capăt la altul al țărei se dau azi atacuri pe care ca cronicar sincer al istoriei silvicul-

turei mă îngrozeşte de ce văd cu ochii şi ce aud cu urechile, în dreapta şi în stânga. Se aruncă chiar milioane din o parte sau alta a acelor interesaţi, fie pentru a salva dela exproprîere pădurile, a atâtor absenteişti prieteni ai atâtor oameni politici, fie pentru a nu se expropria pădurile diferitelor aşezăminte de Stat cum a fost pădurile bunurilor private din judeţul Ciuc (al cărui istoric am deosebita cinste de a vi-L trimite Măriei Tale cu dedicaţie).

Majestate!

In numele acelei vieţi organice care ocupă azi 7 milioane hectare, dar care nu poate vorbi;

In numele acelor peste 2 milioane de hectare de cimitire forestiere din munţii noştri, compuse din arsuri, exploatări barbare, abuzuri de păşunat, islazuri, şi care aşteaptă cu un ceas mai de vreme refacerea lor;

In numele zăvoaielor, luncilor de pe lângă râurile noastre care sunt destinate pentru islazuri;

In numele stabilirei unui raport normal al exploatărilor forestiere se necesită reducerea fabricelor la $^1/_4$ din cele existente, tocmai pentru a efteni braţele de muncă şi lemnul pe piaţă şi deci pentru a salva criza de numerar ce se manifestă azi de pe piaţă, din cauza prea multor fabrici de cherestea ce există azi;

In amintirea acelei zile memorabile din 5 Martie 1905, când la societatea noastră Aţi spus acele cuvinte princiare şi cu adâncă cugetare de forestier, dar care din nefericire nu au avut ecou;

Vă rog respectuos de a Vă cobori cât mai des în mijlocul suferinţelor pădurei, şi Le luaţi sub Ocrotirea Regească după cum Aţi luat sub Ocrotirea Voastră şi Neamul Românesc la 14 August 1916.

Dacă la 14 August 1916, când eram înconjuraţi numai de duşmani Aţi avut curajul de a scoate sabia din teacă, poruncindu-ne să plecăm la hotare, azi a sosit vremea ca cu acelaş gest, când sărmanele noastre păduri sunt atacate atât de duşmanii din afară cât şi din acei dinnăuntru, să ziceţi: Ajunge, opriţi-vă din calea greşită a dezastrului pădurilor pe care aţi apucat.

Pădurile îşi îndreaptă azi ruga lor fierbinte, către Măria Voastră, de a le fi şi protectorul lor real, după cum Aţi fost şi protectorul Neamului Românesc, singura rază de speranţă ce le-a mai rămas!

Căci azi, pădurile, nu văd un protector mai sincer decât în Măria Voastră.

Fi-va oare auzit glasul chinuit de durere al pădurilor noastre?

M. P. Florescu
Inginer inspector silvic

DIN LUPTELE ROMÂNILOR DIN ARDEAL

„Memorandul" românilor ardeleni la împăratul din Viena

Prigoniri, întemniţări, 33 de ani dela aceste vremuri de restrişte.

Cluj, la 1 Iunie 1925.

Astăzi se împlinesc 33 de ani de când românii din Ardeal, Banat, Maramureş şi Sătmar, prin reprezentanţii lor aleşi din toate ţinuturile şi toate clasele poporului român de pe aceste plaiuri, au mers la împăratul Austro-Ungariei, pentru a-şi arăta plângerile, a-şi spune durerile şi nedreptăţile suferite de guvernul oligarhic şi administraţia ungurească şi a cere o uşurare dela puternicul monarh. Oropsirea, apărarea şi ilegalităţile erau aşa de grele, încât Neamul Românesc din Ardeal, era silit să hotărască: ori va sta paşnic şi liniştit, şi astfel va fi strivit cu încetul, ori va ridica glasul său în contra tiranilor şi va suporta rizicul, că în caz de nesucces, toate suferinţele se vor năpusti asupra sa cu o violenţă covârşitoare. Soarta vitregă a voit ca să ne alegem cu eventualitatea aceasta din urmă. Neamul Românesc din Ardea şi-a concentrat revendecările în suplica sa numită „Memorand". Acest memoriu a voit să-l depună la picioarele tronului bătrânului împărat Francisc Iosif. Au fost opriţi însă românii, de a se prezenta înaintea împăratului lor. Autocratul monarh şi-a întors faţa dela poporul român. Pe reprezentanţii lui ajunşi la Viena i-a respins fără milă şi i-a alungat. In loc de uşurarea mult aşteptată, au urmat peste noi suferinţe cu mult mai grele. Am fost lăsaţi pe mâna liberă a ungurilor. Iar aceştia, ca pedeapsă a curajului nostru, de a ne expune plângerile ne-au făcut inchiziţii şi persecuţiuni cu o furie menită să ne stârpească de pe faţa pământului. Românul a rezistat însă şi acestui puhoi.

Dar persecuţiunile urmate după aceste manifestări, juste ale poporului român din Ardeal, au avut un rezultat de importanţă deosebită. Au trezit puternic conştiinţa naţiunei române din Ardea.

Dela întemniţările conducătorilor deputaţiunei Memorandului încoace, lupta românilor a luat o formă mai aprigă, şi sa continuat în proporţii mai largi.

Arena publică a Ungariei a fost tot mereu ocupată de luptători români şi mulţi au sucombat în restimpul dintre Memorand şi înfăptuirea idealului nostru dela 1 Decemvrie 1918.

Credem deci, a nu fi fără interes, dacă în cele ce urmează vom face o scurtă expunere a acelor timpuri de grele încercări pentru Neamul Românesc din Ardeal.

Situaţia politică şi economică a românilor ardeleni acum 33 de ani

Pe la anul 1892 Camera deputaţilor din Budapesta era prezidată de faimosul baron Banffy Dezsö. Om din şcoala bătrânului. Tisza Coloman, duşman de moarte a tot ce nu e ungur. Mentalitate îngustă şi turanică. Viclean şi răutăcios. Purta mustăţi lungi şi stufoase, ca la motanul sălbatic din pădurile Schytiei.

A fost ales de magnaţii unguri, şi puş în scaunul prezidenţial vădit ca să strivească naţionalităţile din Ungaria şi, îndeosebi, pe români, ca cei mai primejdioşi intereselor de Stat ungureşti.

Acest individ a ridicat la culme violenţele, samovolniciile şi fără delegile ungureşti A suprimat orice manifestare a sentimentului românesc. Prefecţii, subprefecţii, solgăbirăii, jandarmerie şi tot aparatul Statului a fost în slujba lui. In şcoli, în administraţie, în justiţie, a introdus maghiarizarea cu foc şi fier. Aceasta fiară de tip a declarat prima dătă, *că pentru români nu are altceva decât „glonţ şi spânzurătoare"*.

Ţăranului român i-a desemnat situaţia de a fi numai păzitorul vitelor magnatului ungur.

Ce să spunem despre situaţia economică? Apăsare grea în toate direcţiile.

Intelectualul român era oprit dela orice funcţiune publică. Judecătorii, şi alţi funcţionari români, au fost daţi afară şi lăsaţi perirei, Singurele ocupaţiuni, cari mai rămăseseră românilor erau: advocatura, preoţia şi învăţătorii. Dar nici aici nu erau lăsaţi „pe pat de flori".

Advocatul cu sentimente naţionale româneşti, pierdea toate procesele. Preoţii şi învăţătorii erau zilnic târâţi la primpretorul ungur, ameninţaţi şi maltrataţi.

In aceasta stare de adâncă amărăciune, românii ardeleni sau hotărât a recurge la ultimul remediu. Comitetul naţional în frunte cu venerabilul Ioan Raţiu a decis strângerea tuturor injuriilor ungureşti într'o adresă menită să fie prezentată împăratului Monarhiei austro-ungare în Viena.

Memorandul din 1892

In citaţiune originală: *Memorandul românilor din Transilvania şi Ungaria, cătră Majestatea Sa Imperială şi Regală Apostolică Franciscs Iosif I.*

A fost redactat şi primit prin Comitetul designat de adunarea generală a reprezentanţilor tuturor alegătorilor români din Transilvania şi Ungaria, pentru redactarea memorandului în Sibiu la 26 Martie 1892. Semnat de Dr Ioan Raţiu preşedinte, Gheorghe Pop de Băseşti vicepreşedinte, Eugen Brote vicepreşedinte, Dr Vasile Lucaciu secretar general, Septimiu Albini secretar. Memorandul a fost alcătuit de dl Amos Frâncu, pe atunci advocat tinăr în Sibiu, cu o reputaţie de jurist excelent în Ardeal, şi care şi azi este un înfocat luptător al intereselor româneşti, în Cluj.

Comitetul Naţional a mai avut următorii membrii: Patriciu Barbu, Reghinul Săsesc; Ludovic Ciato, Blaj; Iuliu Coroianu, Cluj; Gherasim Domide, Rodna; Gavril Lazar de Parcăreţi, Careii-Mari; Dr I. F. Mera, Şiria; Dr Teodor Mihaiu, Dej; Rubin Patiţia, Alba-Iulia; Aurel C. Popoviciu, Graz; Aurel Suciu, Arad; Vasiliu Raţiu, Făgăraş; Mihaiu Veliciu, Chişinău (Arad); Gavril Tripon, Bistriţa; Vasile Ignat, Beiuş; Nicolau Cristea, Sibiu; Dr D. P. Barcian, Sibiu; Dumitru Cosma, Sibiu. Memorandul a cuprins 23 pagini mari, tipărite, redactat în 2 ediţii: una românească şi alta nemţească. Revendicările neamului românesc erau de următoarele categorii: 1. Electorale. 2. Egală îndreptăţire. 3. Şcolare şi bisericeşti. 4. De presă. 5. Agrare.

Scurt rezumat al Memorandului

Protestare în contra unirei Ardealului cu Ungaria în 1848 fără învoirea şi consultarea poporului român, care uniune a tins numai la asigurarea heghemoniei maghiare. Toate legile dela 1868 încoace s'au făcut pentru apăsarea poporului român. Astfel s'a făcut pentru nimicirea românilor, legea electorală, legea naţionalităţilor, legile şcolare, legea muncipală, legea de presă şi legile agrare.

Memorandul desfăşoră, rând pe rând, toate aceste legi şi arată greşelile lor, precum şi efectul distrugător pentru neamul român.

Arată, că legea electorală e astfel întocmită, în cât românii nu pot fi reprezentaţi în Corpurile legiuitoare din Budapesta.

In articolul pentru egala îndreptăţire a naţionalităţilor se dau dovezi, că această lege e nebăgată în seamă, de întreg aparatul Statului. Un prefect, sau subprefect român, nu este în toată ţara. Nici un judecător superior. In sate curat româneşti e pus cu forţa notar ungur. Limba română e oprimată atât ia instanţele judecătoreşti cât şi în administraţie. Românul e pus sub acuzare şi judecare într'o limbă, din care nu înţelege nimic, şi, deci, i se anulează dreptul de apărare.

Limba română e scoasă din toate sferele vieţii publice, politice şi judiciare.

E violat statutul organic al bisericei şi legea învăţământului. Deşi cele 3 milioane de români contribuesc din greu, la susţinerea aşezămintelor ţărei, nici o şcoală nu e susţinută de Stat cu limba de predare română. Românii sunt opriţi a-şi înfiinţa licee şi gimnazii, chiar şi din averea lor proprie. S'au făcut azile de Stat pentru băeţi, unde băeţii români dela vârsta de 3 ani sunt obligaţi a vorbi numai ungureşte. In şcolile primare băiatul român e silit să înveţe limba ungurească, 18 ore pe săptămână.

In articolul „legea de presă" sunt înşirate volniciile ungureşti faţă de ziarele româneşti. Pentru dezaprobarea lui Kossuth mai mulţi ziarişti români au fost condamnaţi la 1—2 ani închisoare. Arestarea ziariştilor români e la ordinea zilei. Ziarele române sunt amendate cu sume aşa de mari încât li se stingea existenţa. Astfel au fost nimicite mai multe ziare române. In contra presei române se făptuesc atentatele cele mai înfricoşătoare. Legile agrare sunt pregătite astfel că feudalizmul din evul mediu continuă a trăi, şi înflori. Pământul e al magnatului şi nobilului ungur iar românul e privit ca un paria care trebue să lucreze acest pământ. Roadele şi profitul sunt ale stăpânului tiran. Românii sunt împiedecaţi chiar de puterea publică a Statului în desvoltarea lor economică.

Românii ardeleni la Viena

In aceasta stare de grea amărăciune poporul român a căzut de acord cu conducătorii săi, ca o deputaţiune constituită în mod legal să ducă plângerile şi să le prezinte împăratului.

Se poate pune întrebarea: De ce nu au mers românii la Budapesta, ci la Viena? Răspunsul însă nu este greu de motivat. In Budapesta nu era împăratul, ci numai guvernul unguresc. La acesta, se făcuse mai dinainte, atâtea interveniri pentru îndreptarea lucrurilor, încât acum nu mai era nici o nădejde de a se ajunge la rezultat.

Singurul dela care se mai putea aştepta ceva era însuş împăratul, ca stăpân peste toate neamurile din Austro-Ungaria. Sediul domnitorului însă era Viena. In Ungaria era numai oaspe, odată sau de două ori pe an.

Deci era natural ca românii, pe împăratul lor să-l caute acolo unde era de găsit.

Capii conducători ai pelerinajului la Viena au fost: bătrânul Ioan Raţiu din Turda, Gheorghe Pop de Băseşti şi Vasile Lucaciu. Cei doi dintâiu se impuneau prin autoritetea lor politică puritană. Tot aşa şi Vasile Lucaciu, care afară de acestea, mai era şi un puternic agitator, organizator şi orator înfocat. Efectul său asupra masselor era deciziv. Clerul inferior şi ţărănimea îl înconjura cu entuziasm extraordinar.

La avizul dat de Comitetul executiv, delegaţii românilor din toate ţinuturile au plecat în ziua de 26 Maiu 1892. Locul de întâlnire era gara „Nordbahn" Viena.

Cele mai multe delegaţii au ajuns la Viena, Sâmbătă în 28 Maiu.

La gara Nordbahn „fiecare tren era aşteptat de grupul tinerimei universitare a societăţei: „România Jună". Intre ei: Telescu, Codarcea, Gherghel, Maniu, Vaida.

Tinerimea făcea serviciul de informaţii şi dirija incartirările.

„Tribuna" din 28 Maiu 1892 scrie: „In decursul zilei fiecare tren aducea o mulţime mare de membri ai

deputaţiunei. Comitetul vienez de primire, compus din 40 de membrii, abia a putut învinge greutatea colosală. Seara deputaţia s'a adunat la o convenire la Casina „Elterlein". Şirul oaspeţilor veniţi a fost enorm. Mai mult ca 300 bărbaţi români, din toate părţile ţărei s'au prezentat. Intre ei, mulţi poeţi, învăţători şi ţărani.

Toate ziarele vieneze, scriau cu mare interes despre sosirea deputaţiunei române. „Deutsches Volksblatt" publică sub titlul: „Românii din Ungaria la Viena" un articol de fond foarte elogios.

Tot în 28 Maiu, la ora 12 din zi, prezidentul Raţiu a fost primit în audienţă de baronul Braun, şeful cancelariei cabinetului Majestăţei Sale, în mod foarte binevoitor. Dânsul a declarat că nu este nici o piedecă în calea primirei deputaţiunei, de către împăratul.

Raţiu s'a dus după aceea la ministrul unguresc, *a latere* Szőgyényi Marich Lászlò, care i-a acordat audienţă pentru Duminecă (29 Maiu) la ora 11.

Duminecă, 29 Maiu, românii s'au adunat în sala festivă dela „Altes Rathaus". Poliţia din Viena însă a disolvat adunarea în mod brutal. Românii au fost scoşi din sală şi între cordoane de poliţie au fost petrecuţi pe multe străzi a oraşului, până în Hernals la localul „Elterlein Casino". Invederat că acesta era semn rău pentru îndreptăţirea românilor şi se evidenţia influenţa guvernului maghiar.

La Casina „Elterlein". — Ţărani români. — Herlea din Vinerea. — Demian din Negreiu

Pe români însă nu i-a deprimat mult batjocura dela Rathaus. Erau pe deplin convinşi, că biruinţa trebue să urmeze.

La casina „Elterlein" s'au rostit apoi discursuri înflăcărate. Au venit aici şi deputaţii austriaci Lueger şi Schneider şi italianul Bianchini. Aceştia erau aderenţi însufleţiţi ai cauzei române.

Lueger a salutat pe români în numele poporului austriac-creştin. I-a răspuns Gheorghe Pop de Băseşti. Bianchini a vorbit italieneşte începând cu cuvintele: Fratelli romani!

Entuziasmul era la culme.

Ţăranul Herlea din Vinerea cu o inteligenţă rară între semenii săi, ţine cuvântări politice, pline de umor şi satiră, la adresa ungurilor. Intre altele el a zis că, pe toţi ungurii cu mintea întreagă îi va duce în spate. Era un moş gârbov, de 78 ani.

Intre ţărani erau mulţi de pe la Năsăud şi din Bănat, cari serviseră în regimentele române mărginaşe, numite grănicereşti. Ei au luptat pentru Kaiser în anii 1859 şi 1866 prin Italia şi prin Prusia şi aveau pe sumanele lor grămadă de decoraţii.

Aceşti veterani inspirau respect printre vienezi prin decoraţiile lor şi ţinuta încă tot voinica şi militară.

Un obiect de admiraţiune era ţăranul: Atanasiu Demianu din Negreiu (judeţul Sătmar). Inalt şi drept ca un brad, lat în umere şi lat în spate. Cămaşa pe el, albă ca laptele. Obrazul rumen, părul negru, lung până la umere, în vârsta de 34—35 de ani. Mersul lui maestru, ca al unui Hercule. Un bărbat de o frumuseţă romantică. Cu acesta s'a întâmplat următorul incident:

Mergând pe Ringstrasse, deodată se găseşte înconjurat şi ţinut pe loc de o grupă de femei şi fete. Erau dame din cercurile elitei vieneze, cari îi puneau fel şi fel de întrebări despre traiul său şi relaţiile sale familiare. Bădişorul Tanasie, nici de cum nu ştia ce vreau să înţeleagă acestea persoane gingaşe dela un sătean român, dela Baia-Mare.

Pe când adunarea dela „Elterlein" decurgea într'o atmosferă românească, Raţiu a mers din nou la ministrul Szögyényi. Acesta a dat acum pe altă strună şi s'a declarat incompetent de a hotărî în chestie. Astfel a şovăit şi baronul Braun, şeful Cabinetului — Influenţarea ungurilor — era evidentă.

Bánffy la Impărat

Oligarhia ungurească s'a cutremurat în primul moment de un eventual succes al românilor, dar apoi s'a desmetecit, având în ajutorul ei pe Bànffy zdrobitorul naţionalităţilor. Bànffy era prezidentul Camerei deputaţilor. Prezidentul Consiliului de ministrii era contele Szapàry pe care însă ungurii îl socoteau prea moale şi neputincios, pentru a „trage la răspundere valahii trădători". Bànffy era idealul politic al ungurilor şi omul lor de acţiune. Szapàry la 2 săptămâni a şi demisionat.

In timpul tratativelor lui Raţiu cu Szögyéni, Marich şi cu baronul Braun, Bànffy aleargă la Viena. Aici terorizează şi ameninţă guvernul austriac şi pe Impărat, că dacă românii sunt primiţi înaintea tronului izbucnesc în revoluţie, se despart de Austria şi se declară independenţi.

Austriacii, având frică de unguri s'au înspăimântat şi astfel prezentarea românilor la domnitorul lor legitim n'a fost incuviinţată.

Respingerea bruscă şi injustă a produs adâncă amărăciune în inimile delegaţilor români.

Bătrânul stegar Ioan Raţiu a mers iarăşi la ministrul de externe, dar acesta dispăruse din localitate.

Dupăce în zilele de 30, 31 Maiu şi 1 Iunie a tot alergat, dela un ministru la altul s'a îngăduit în cele din urmă prezidentului Raţiu, ca în plic sigilat să înmâneze Memorandul şefului de Cabinet al Impăratului.

Memorandul, aşa cum a fost dat, nedesfăcut şi necitit, a fost trimis guvernului unguresc din Budapesta care apoi la rândul său în loc de dreptate şi remediu, a început represaliile şi persecuţiunile cele mai crunte în contra românilor ardeleni.

Reîntoarcerea dela Viena. — Prigonirile delegaţilor români.

După umilirile şi batjocurile suferite, deputaţiunile s'au înapoiat din Viena în zilele de 1 şi 2 Iunie 1892.

Pe drum pela gări, românii erau maltrataţi şi vexaţi de funcţionarii căilor ferate ungare. La gara centrală din Budapesta o grupă de ţărani români, au fost scuipaţi şi bătuţi. Pe toată calea, delegaţii români erau ţinuţi să stea ascunşi în fundul vagonului ca nişte criminali arestaţi, căci zăriţi fiind de unguri, aceştia se năpustiau asupra lor, ca nişte fiare sălbatice.

Ajungând la vetrile lor, îi aşteaptă alte volnicii. Preoţilor şi învăţătorilor li se retrag toate ajutoarele de salar, cei din urmă în mare parte sunt daţi afară din orice funcţie.

Represaliile în contra ţăranilor urmează pe calea administrativă. Ţăranul este amendat şi săcătuit: odată că are gunoi pe lângă casă, altădată pentrucă n'are closet.

Intreaga ţară a fost plină de teroare în contra românilor. Dintre delegaţii români — în intervalul de 33 de ani — mulţi s'au mutat la cele veşnice, dar cei rămaşi în viaţă, nici azi nu uită acel iad pământesc cu care au trăit pentru cutezanţa de a-şi ridica glasul şi ochii către domnitorul lor legitim.

Populaţia ungurească şi evreiască în toate oraşele mai mari s'au dedat la atrocităţi şi vandalisme în contra românilor. La prezidentul Raţiu din Turda şi la alţi intelectuali români din Şimleu, Arad, etc. le-au devastat şi ruinat casele. Pe bătrânul Raţiu ungurii din Turda

l'au condamnat la moarte. El s'a refugiat părăsindu-şi casa şi gospodăria la cari nu s'a mai întors niciodată.

La Vechiul Regat însă s'au ţinut meetinguri de protestare în contra vandalismelor ungureşti. La Ploeşti un domn Antonescu a zis între altele: „E timpul suprem ca să se unească toate partidele în chestia naţională".

Cum scriau ziarele ungureşti?

După eşuarea primirei la Impărat presa evreo-maghiară ţipa foc şi pară asupra românilor şi striga după represalii crunte trădătorilor.

Foile clujene strigau după procuror ca să întemniţeze pe memorandişti încă pe drum, iar Comitetul naţional să fie dizolvat imediat.

„Magyar Hirlap" din Budapesta fulgera contra lui Lucaciu şi Brote şi afirma că: e un scandal european faptul că lucrurile, au fost lăsate să se desvolte până acolo încât *s'a format o astfel de deputaţiune românească.*

Mai radical scrie organul şovinist din Cluj „Erdelyi Viradò" care începe astfel: Agitatorii trebuesc ori aruncaţi în temniţă ori daţi peste graniţă în România. De pe popi ca Lucaciu trebue trasă jos reveranda. *„Prima datorie a guvernului e să dizolve Comitetul executiv".*

In Parlamentul maghiar deputatul Horanszki, dimpteună cu alţi fruntaşi au pretins, ca guvernul să procedeze energic contra românilor. Alţii vociferau, că guvernul maghiar să suprime apariţia tuturor ziarelor valahe trădătoare de patrie.

Comitetul naţional în închisoare. Lupta a continuat.

Evenimentele s'au precipitat apoi. Nu după examinări serioase şi cumpăniri imparţiale ale judecătorilor drepţi, ci după presiunea opiniunei publice maghiare turburate şi turburate.

Procurorii unguri au făcut acte de acuzare groaznice în contra membrilor Comitetului naţional, iar judecătorii unguri, orbiţi de mânie au umplut toate puşcăriile cu aleşi neamului român.

Cei mai mulţi au suferit închisoarea în Seghedin şi în Vaţ. Lamura poporului român, fruntaşii neamului erau înfundaţi în celule întunecoase şi hrăniţi cu pâine de ocnaş.

Lupta însă nu a încetat. A continuat cu avânt şi energie în deosebi în ziaristică şi în viaţa ţăranului român.

Ziariştii au devenit cei mai curagioşi şi neintimidaţi soldaţi ai cauzei române din Ardeal. Cu ochii ţintiţi la un punct fix, care era desrobirea şi unirea tuturor românilor ei scriau şi publicau fără frică tot ce gândeau că e adevărat şi salutar pentru neamul român. Astfel arestturile ungureşti adăposteau continu tot mai mulţi ziarişti români.

O altă campanie s'a pornit în pătura de jos a poporului. Ţăranul român ardelean, cu mintea lui poate mai simplă şi greoaie dar cu atât mai sănătoasă, a observat, că *ungurul a pus ascuţişul săcurei la rădăcina existenţei sale.* La această acţiune ticăloasă a răspuns cu întărirea în măsură neasămănată a conştinţei şi demnităţii sale naţionale.

Conducătorii naţiunei cari erau întemniţaţi, au fost trecuţi în conştiinţa publică: ca semizei. Ideea naţională era agitată la munţi, în câmpie, în târguri. Ţăranii de prin sate mărginaşe din apropierea Dobriţinului, cari fuseseră desnaţionalizaţi şi uitaseră limba română, se băteau în piept, strigând că ei sunt români. Ciobanii din munţi cântau din fluer, suferinţele eroilor. S'au născut cântece poporale ai căror autori erau necunoscuţi dar cari răsunau prin toate văile şi munţii.

Ideea desrobirei şi a biruinţei s'a transformat într'un puternic clocot în sânul românilor ardeleni. Aşa a trecut vremea tot cu lupte şi suferinţe până la anul 1918.

Mai remarcăm un pasaj din memorandul aici menţionat cu cuvintele textuale: „O politică de Stat, care atât în bazele ei, cât şi în scopul ei final e greşită, nu poate să fie decât dezastruoasă, atât pentru ceice stărue în ea, cât şi pentru patrie şi tron".

Profeţia s'a împlinit, dezastrul lor a urmat. A trebuit să treacă 27 de ani, până s'a realizat acest adevăr.

Alexiu Fedorca
inspector de închisori,
fost delegat al judeţului Sălaj
la Viena

România-Mare, pământul făgăduinţii pentru străini

Impresionanta comunicare făcută de dl deputat Dr. D. Lascu la Cameră, în şedinţa din 5 Iunie

In repetate rânduri ne-am exprimat surprinderea că în Parlamentul României Intregite, din atâtea sute de deputaţi şi senatori nu se găseşte nici unul, care să ia cuvântul curagios, pentru a arăta grozava primejdie ce o constitue invazia puhoiului jidovesc.

Comunicarea d-lui deputat Dr. D. Lascu ne-a procurat o deosebită satisfacţie, atât prin tonul energic în care e făcută cât şi prin cuprinsul documentat, în care arată că am ajuns în ceasul al XI-lea, dacă nu se iau măsuri din partea guvernului.

Presa din Bucureşti, chiar şi aceia dela care am fi aşteptat mai multă luare aminte a trecut cu o condamnabilă uşurinţă sau interesată tăcere, asupra acestei comunicări de o importanţă atât de mare. Regretăm că n'avem textul după notele stenografice, ca să putem înfăţişa în întregime cuvântul viguros al d-lui deputat Lascu. Totuş reproducem după ziarul „România" din Bucureşti acest rezumat: Şedinţa de după amiaza zilei de 5 Iunie.

Dl Dr. D. LASCU reaminteşte guvernului că, la 5 Iunie 1923, adică acum doui ani, a dat alarma — **cerând socoteală guvernului asupra invaziei nesfârşite a elementelor indezirabile** *strecurate în ţară la noi din toate părţile din Ungaria, din Cehoslovacia, dar mai cu seamă, din Rusia şi din Polonia. Aceste elemente parazitare mai constituesc o primejdie permanentă şi pentru siguranţa statului nostru.*

Dl general Văitoianu ministrul de interne de atunci, răspunzând dlui Dr. Lascu, s'a obligat să curețe ţara de parazitari şi indezirabili până la 1 Octomvrie 1923.

La această dată însă apărea în „Monitorul Oficial" şi o ordonanţă, care **prelungea** *termenul de evacuare până la 1 Februarie 1924. Atunci România fu învrednicită de vizita unui domn delegat al* „Alianţei Israelite", *care a obţinut o nouă păsuire, până la sfârşitul anului 1924. Expirând şi acest termen,* a sosit în ţară un domn Sokolow, *care după o sumedenie de feştanii, săvârşite prin toate oraşele mai de seamă ale ţării,* **a consfinţit-o pentru totdeauna ca al doilea pământ al făgăduinţei.**

Dela dl Sokolow încoace, atât chestiunea evacuării, cât şi a invaziei indesirabililor, a fost uitată.

Mai mult: alături de fictiva putere de stat românească funcţionează o altă adevărată putere suverană, intangibilă, care este „Uniunea evreilor pământeni".

Spre a dovedi acest lucru dl Dr. Lascu dă citire unui document senzaţional, telegrama No. 654 din 27 Ianuarie 1925 a Ministerului de răsboiu către Corpul IV Armată, prin care se ordonă a se reveni asupra cererei de a se face perchiziţie la „Uniunea evreilor pământeni", care liberează bilete de liberă petrecere în ţară pe blanchete de-ale Siguranţei Statului.

Dă citire şi unui comunicat — scris de dl Dr. Duscian — apărut în N-rul 125 din 4 Iunie 1925 al ziarului „Universul" din care reese că de 7 ani funcţionează sistematic în Basarabia anumite organizaţii, care se ocupă cu trecerea parasitarilor de peste Nistru, *pe care apoi îi încetăţenesc cu acte false.*

In sfârşit citează dintr'un discurs al d-rului Weizman, *ţinut în New-York la 17 Februarie c., cu prilejul unui congres sionist, care constată că, în urma radicalelor măsuri economice, puse în practică de către Polonia, Rusia, Italia şi chiar Cehoslovacia, evreii din aceste state şi-au perdut terenul de sub picioare şi trebue să emigreze.*

D-rul Weizman constată, că în Palestina nu mai e loc pentru emigranţi.

De aci urmează — *spune dl Dr. Lascu* — că nu a rămas alt loc mai prielnic decât România-Mare. *Aşa că, astăzi ne bucurăm de un surplus de populaţie cu totul eterogenă de peste două milioane. In Parlamentul prusian s'a dat alarmă încă în anul 1920, pe tema că numărul evreilor a sporit în acea ţară dela răsboi încoace cu douăzeci de mii! Dacă o ţară ca Prusia, cu o populaţie de peste 40 de milioane de locuitori, se alarmează din cauză că în decurs de şapte ani, numărul evreilor a crescut cu 20.000,* ce are de zis guvernul nostru, *întreabă dl Dr. Lascu,* faţă de invazia celor două milioane de străini în decurs de trei ani, într'o ţară cu 16 milioane suflete, cum e România?!

Cere ca guvernul să răspundă clar şi precis, ca ţara să ştie, dacă este adevărat că se găseşte sub presiunea capitalismului internaţional şi adică sub presiunea Alianţei Israelite.

V'am întrebat acum doui ani, încheie dl Dr. Lascu, „Unde mergem?" Vă întreb acum: „Unde am ajuns?".

Dl Iorga şi delegatul studenţimei la serbarea dela Blaj

La comemorarea zilei de 3/15 Mai 1848 dela Blaj, am avut delegaţia să iau cuvântul în numele studenţilor români din întreaga ţară.

Dându-mi-se mie această însărcinare, am plecat spre acest loc, — sfânt nu numai mie ci tuturor acelora cari simt româneşte, — cu o vădită emoţie în suflet. Aveam să revăd, după cinci ani de zile, orăşelul modest din colţul celor două Târnave, căruia îi datorează atât de mult întreg neamul românesc. Aveam să simt iarăşi acel fior al Blajului, care m'a cuprins în scurtul timp cât am stat acolo, pe băncile şcoalei. Cine merge la Blaj şi îi cunoaşte trecutul, este cuprins de vraja umbrelor marilor dispăruţi, pe cari i-a avut Blajul.

N'a fost o sarcină pentru mine să merg la Blaj, ci dimpotrivă a fost o bucurie.

Prin cuvintele rostite, am relevat importanţa zilei, asemenea şi rolul ce l'a avut tinerimea acelor vremi în lupta naţională a românilor ardeleni, făcând comparaţie cu marea luptă naţională, ce o duce azi neamul românesc, începută de studenţime. Iar la sfârşit, ca o dovadă că tinerii cari se jertfesc în lupta naţională ce o duce întreg neamul românesc, pentru a scăpa ţara de puhoiul jidovesc, sunt preţuiţi, aşa cum îşi preţuiau generaţia tineră cei de acum aproape un secol, am propus celor de faţă, în numele stud. române, o moţiune, prin care ceream juraţilor severineni achitarea lui C. Zelea Codreanu.

„Odiosul fapt" (sic!), a stârnit un entuziasm general, începând dela intelectuali până la cel din urmă ţăran. Singur dl Iorga şi cu câţiva cari făceau cor în jurul dsale, manifestau o vădită indignare, faţă de „nelegiuirea" ce am comis.

Dacă cineva e tâmpit, dece să urcă la tribună?, spunea dl Iorga în auzul tuturora, însoţind aceste cuvinte — puţin măgulitoare pentru mine, — cu gesturi ce denotau o vădită indignare. Nu vorbesc de calitatea mea oficioasă, reprezentând în acel moment studenţimea română din toată ţara, ci rămân numai la persoana mea. Dacă dl Iorga a venit la acea serbare, ca la un hram al naţiunei, lăsând la o parte tot ce e trecător, desbrăcat de orice consideraţii politice, în numele „Ligii culturale", fie-mi permis a-i spune că încă tinăr cum sunt, am fost stăpânit de un sentiment tot atât de înalt şi curat ca şi dsa. N'am venit nici eu la acea serbare, ca să fac jocul mârşav a vreunui partid politic, cum credea poate dsa. Am venit, ca să aduc solie celor dela Blaj, adunaţi pe „Câmpia libertăţii", despre ceeace simte şi crede generaţia tineră a neamului românesc. Am adus închinare din partea studenţimei, în faţa memoriei eroilor anului 1848. Toate acestea cred că nu sunt fapte, pentru cari aşi fi meritat să fiu tratat aşa cum am fost tratat. Iar faptul că am cerut să-şi spună şi cei de acolo cuvântul lor, — alături de toată ţara, — pentru achitarea colegului nostru C. Zelea Codreanu, nu este o faptă pentru care să merit calificativele date din partea dlui Iorga.

Serbarea dela Blaj, a fost un bun prilej pentru observator, să vadă cum azi toată lumea îşi dă seama tot mai mult, de grozăvia pericolului jidovesc. Poate, numai singur dl Iorga n'a observat ceeace se petrece în sufletul celor cari erau la Blaj. Entuziasmul cu care a fost primită defilarea studenţimei, sub drapelul svastica al Centrului stud. „Petru Maior" din Cluj, este un semn de care trebue să ţină seama bârfitorii noştri.

Tot ce regret e că am fost bruscat chiar de către dl Iorga. I'mi aduc aminte cu drag, din vremi de restrişte pentru noi ardelenii, când, cetind pagini din trecutul nostru, — scrise de dl Iorga, — desprindeam din acel scris românesc figurile mărețe ale voevozilor, păzitori ai neamului şi credinţei strămoşeşti. — A trecut cam mult deatunci. Nu mă gândeam, că va veni timpul, când acela a cărui scris întăreşte azi credinţa în mine, că ceasul desrobirei să apropie, să mă bruscheze aşa cum m'a bruscat. E amără decepţia

şi îndeosebi atunci, când eşti lovit pe nedrept, din partea acelora pe cari i-ai iubit atât de mult şi poate îi mai iubeşti şi azi.

Iertători trebue să fie bătrânii, firea omului bătrân o spune, în cazul de faţă, — să mă scuze dl Iorga, — am să fac pe omul bătrân.

I. S. Suciu

Nota redacţiei

Intrebăm pe „marele nostru învăţat" gratificând cu calificativ de *tâmpit* pe delegatul studenţimei, care vorbea în numele tineretului universitar din întreagă ţara asupra pericolului evreiesc, cum califică dsa pe dl Iorga de acum 15—20 de ani când scria şi vorbea despre acelaş pericol jidovesc cu mai multă vehemenţă decât tânărul Suciu la Blaj?

Oare pericolul jidovesc s'a micşorat sau a crescut de atunci? Dacă a crescut de ce închide astăzi ochii dl Iorga asupra unei probleme vitale pentru neamul nostru? Aşa înţelege dsa să ia în cercetare marele probleme în vremea când luptă din răsputeri să ajungă Prim-Ministru?

Crede domnia sa că, tăcând spre a plăcea puterii jidoveşti şi a veni la guvern prin ajutorul clandestin al acestei puteri, crede că serveşte în mod dezinteresat cauza acestui popor ce geme sub presiunea semită?

Invităm pe dl Iorga să-şi facă un scrupulos şi sever examen de conştiinţă înainte de a se repezi la asaltul puterii cu mentalitatea că toţi cari dau alarma asupra pericolului jidovesc sunt nişte *„tâmpiţi"*.

Din America

Revista noastră, deşi persecutată de guvern prin trei suprimări în curs de 7 luni, a avut un ecou atât de puternic, încât românii din America ne susţin şi ne încurajează la continuarea luptei contra jidanilor, jidoviţilor şi intelectualilor români indiferenţi.

O mărturisire şi dovadă a acestui răsunet ne-o dă astăzi dl Ioan Onciu, din oraşul *Detroit Mich.* care ne trimite o sumă de 2220 Lei pentru abonamentul, iar restul donaţiune. Ar fi prea puţin să-i mulţumim numai noi cei dela redacţie; îi mulţumeşte întreaga suflare românească naţionalistă şi antisemită.

Din acelaşi continent unde roiesc români harnici, cari nu şi-au uitat ţara, ne vine vestea îmbucurătoare despre iniţiativa laudabilă a inimosului român, dl Nicolae Tecau, originar din Sebeşul-Săsesc, de a fi organizat o expoziţie de costume naţionale de pe plaiurile Ardealului, care expoziţie a fost foarte frequentată şi admirată de americani. Dăm mai jos următoarea corespondenţă din East Youngstown Ohio, semnată de dl Petru P. Turcu.

„East Youngstown Ohio, May 8, 1925.

In ziua de 16 Martie 1925 s'a deschis în oraşul Youngstown Ohio, o expoziţie de tot felul de produse. Foarte bogată a fost expoziţia în anul acesta, poate mai bogată ca în toţi anii. In acest an, sau mai bine zis, pentru prima dată, ne-am prezentat şi noi, românii, la expoziţia anuală a acestui oraş. Cel care are tot meritul pentru aceasta laudabilă faptă este dl Nicolae Tecau. Acest harnic român, care face cinste atât coloniii noastre cât şi românismului în genere, a adus din comuna sa natală (Sebeşul-Săsesc) unele dintre cele mai frumoase covoare, costume, chindeauă de tot felul de lucrături de mână cari fac parte din arta noastră — specifică — naţională, şi pe cari le-a expus ca să le admire atâtea zeci şi sute de mii de americani şi alte naţii streine cari au vizitat locul de expunere. Ca fiecare să-şi poată da seama de sacrificiile făcute de dl Tecau pentru a face cunoscută streinilor aceasta artă a femeii noastre dela ţară, fără a se gândi la alt câştig, decât cel moral, la ridicarea neamului, cred că e destul să se ştie că numai închirierea locului (3 pe 4 m. pat.) unde s'au expus lucrurile româneşti l'a costat suma de 100. (Una sută dolari). Pentru ca expoziţia românească să aibă cât mai mare importanţă, dl Tecau a cerut concursul — care l-a şi obţinut — Soţilor Ionescu-Ardeal, artiştii românilor din America şi d-nei Marioara Mc. Croy (română căsătorită cu american) cari îmbrăcaţi în minunate costume naţionale au stat tot timpul la dispoziţia streinilor dându-le lămuriri despre ţara noastră, derivaţia costumelor noastre, latinitatea limbii române, felul cum coasă ţăranca noastră florile pe pânză (un „ceva" necunoscut şi uimitor pentru americane) şi multe alte explicaţii cari ne-au ridicat în ochii acestui neam care ştie prea puţin despre noi, ca popor. Subsemnatul, văzând însufleţirea ce domnea în jurul acestei expoziţii, am stat şi eu — încă cu mândrie! — la dispoziţia dlui Tecau cu orice servicii i-am putut aduce pentru aceasta".

*

In vremea când guvernul, prin prefecţi bătăuşi şi vânduţi jidanilor ca cel de tristă şi infamă memorie Manciu dela Iaşi, înţelege să maltrateze pe studenţi şi să influenţeze mersul justiţiei prin strămutări de procese; din America depărtată, români, cari au perspectiva distanţei în judecată şi simţul obiectivităţii senine mai mult decât guvernanţii noştri, români, plecaţi să-şi agonisească mijloace de traiu, nu se dau îndărăt de a sacrifica din puţinul lor muncit din greu, sume de bani considerabile spre a ajuta pe studenţii români năpăstuiţi şi persecutaţi — spre bucuria jidanilor — în propria lor ţară. O astfel de jertfă, ce nu se laudă, ci se comunică cu un adânc sentiment de gratitudine întregului public românesc, este fapta generoasă şi patriotică a dlui Niculae Tecau, iniţiatorul expoziţiei mai sus menţionate, care a dăruit şi a hotărât şi pe alţii să facă o donaţiune în favoarea studenţilor români, care donaţiune se ridică la suma de 39000 Lei, expediată pe adresa ziarului naţionalist „Libertatea" condusă dela Orăştie de marele român ce poartă numele Ion Moţa.

— **Semnele vremii.** Un scriitor rus Arzybaschew, fost filosemit, scăpat de un an din Rusia sovietică, scrie o scrisoare asupra situaţiei de acolo din care extragem următoarele fragmente, luate după „Weltkampf" din 15 Maiu 1925, pag. 456:

„Nici prin cuvinte frumoase asupra umanităţii şi culturii nici prin învinovăţirea antisemitismului, nici prin încercarea de a spăla pe jidani de păcate nu vom putea preîntâmpina să se întâmple ceia ce se numeşte pogromul tuturor ruşilor contra jidanilor.

Mi s'a scris o scrisoare prin care mi se comunică despre formarea unor organizaţii de muncitori fără lucru şi ţărani cari au ca scop exterminarea fisică a jidanilor, ceia ce face pe aceştia să fugă în masse de la sate către marile centre urbane. Da, asta este puterea desnădejdei!

Cărţi şi Reviste.

Conştiinţa naţională. — *Revistă de naţionalism integral. Bucureşti. Anul I. No. 1 şi 2.* Cu o deosebită satisfacţie am citit primul număr al revistei nou apărută la Bucureşti prin străduinţa câtorva nume bine cunoscute în lupta pornită cu atâtea lipsuri mai ales pe tărâmul presei, în care duşmanii noştri sunt cu deosebire de puternici. C. M. Răpeanu, N. Roşu, C. Ionescu, ing. M. P. Florescu, Şt. Anastasescu şi alţii, sunt luptători încercaţi pe cari nu trebue să-i mai prezintăm cu laude publicului, către care ne îndreptăm noi.

„Conştiinţa naţională" o spune dintru tot începutul că-şi propune să facă *naţionalism integral.* Mijloace? Cităm din program: „Menţinându-ne în legalitate, vom şti să luptăm pentru promovarea intereselor neamului românesc, în limita puterilor noastre şi cu tot curajul".

No. 2 a apărut în decursul lunii Mai şi continuă cu succes drumul bun început dela primul număr. Urăm cât mai mult spor la muncă „Conştiinţei naţionale" şi îndemnăm publicul şi studenţii clujeni mai ales s'o aboneze, întrucât este şi un semioficios al „Uniunii naţionale a studenţilor din România". (Abonamentul 120 lei pe an. Redacţia şi administraţia: Str. Pictor Grigorescu No. 9).

Grigore Alexandrescu *exponent al ideii naţionale.* — Studiu critic de *Marin Dragnea.* Cluj 1925. A apărut zilele acestea, cu titlul de mai sus un interesant studiu critic, dublat de reliefarea conştientă şi paralelă a multor împrejurări din vremile noastre.

Grigore Alexandrescu este un nume mare în istoria literaturii româneşti şi intenţia dlui Dragnea de a-l lumina din latura cea mai importantă a operii sale, este laudabilă pentru d-sa. Studiul este scris într'un stil elegant, dar fără pretenţii. Cât ne priveşte reţinem acest pasagiu din încheere: „Improprietărirea ţăranilor pe moşiile boereşti, a naţionalizat în foarte mare măsură pământurile. Totuş comerţul şi industria aparţine în cea mai mare măsură evreilor. Ori, noi tindem să naţionalizăm şi aceste două ramuri de manifestare economică".

Un document preţios

Reproducem mai jos, traduse din cuvânt în cuvânt, trei pagini din revista „Weltkampf" din 1 Iunie 1925. Acest număr prin document cuprins, nu ar trebui să lipsească în original din mâna nici unui fruntaş politic român spre, a afla cum judecau duşmanii noştri la apogeul puterii lor pe jidani; cum se fereau de aceasta lepră şi căutau să o ţină la o parte din viaţa publică a României-mici. Şi oamenii noştri politici nu văd la 1925, ceia ce vedea Monarhia habsburgică la 1917?

Jidanii şi Românii

Un document oficial din timpul răsboiului mondial

„La finele anului 1917 puterea finanţei jidoveşti a început să facă demersuri energice pe lângă guvernul german, ca interesele jidoveşti să nu fie neglijate la încheerea păcii separate cu România. Acest fapt a deşteptat şi atenţia Wienei imperiale; guvernul austriac s'a adresat poliţiei militare din Bucureşti întrebând ce părere are în chestiunea evreiască. S'a trimes din Bucureşti un raport amănunţit, pe care suntem în situaţia să-l reproducem.

Iată cum sună:

Istoria chestiunii evreieşti în România.

Inaintea răsboiului chestiunea evreiască a fost mereu pusă pe tapet prin atidudinea provocătoare a jidanilor. Aceştia tindeau să dobândească tot mai multe drepturi, voiau o libertate nelimitată, cereau dreptul de-a dobândi imobile rurale, dreptul de vot şi de liberă strămutare. Statul român, în propriul său interes, nu le putea acorda aceste drepturi. Dreptul de a dobândi proprietăţi rurale ar fi avut ca rezultat că 75% jidani ar fi acaparat proprietatea imobiliară în Moldova, unde era permis evreilor să locuiască şi în sate nu numai la oraşe şi unde moşiile mari şi mijlocii erau arendate jidanilor. Şi dacă s'ar fi permis evreilor şi în cealaltă parte a statului să se aşeze la sate, ar fi smuls din mâna ţăranilor pământurile ce s'au dat acestora cu multă greutate.

Din motivele mai sus arătate nu s'au acordat jidanilor drepturile de cari se bucurau nejidanii. Politica oficială a comis însă marea greşală, că promitea jidanilor un egal regim juridic decâte-ori avea de făcut vre'un împrumut în streinătate sau afaceri financiare similare, deşi atare făgăduinţă nu se putea respecta. Aceasta irita pe jidanii din toate ţările, iar românii din partea lor răspundeau cu manifestaţiuni antisemite. Mai acum câtva timp s'a înrăutăţit prin faptul că, la începutul anului 1914 contele Mihail Karoly a cerut în Parlament, ca Parlamentul ungar să protesteze contra călcării de cuvânt a guvarnului român, care promisese încetăţenirea jidanilor înainte de războiul cu Bulgaria şi în urmă nu a voit să ştie nimic despre aceasta. După cuvântarea sa Karoly a primit multe telegrame de laudă dela jidanii din România. Intervenţia lui a înăsprit şi mai mult contrarietatea dintre români şi evrei şi a contribuit ca maghiarii să apară românilor într'o lumină foarte antipatică.

In primii doi ani ai răsboiului mondial jidanii s'au grăbit să adune averi colosale prin faptul că procurau articole de aprovizionare Puterilor centrale fie prin contrabandă şi că făceau spionaj şi pentru Rusia şi pentru Puterile centrale în acelaş timp. In presa „românească" gazetarii jidani aţiţau la răsboiu (ca Honigman, Fagure, Branisteanu, Saraţeanu etc.). După ce a început răsboiul contra Puterilor centrale, tot jidanii au fost aceia cari au vândut materialul sechestrat de armata română. Tovarăşilor lor de rasă, cari erau cetăţeni unguri, austriaci sau germani nu li s'a atins nici un fir de păr; nu au fost nici cel puţin internaţi pentrucă jidanii „români" au ştiut să corupă cu abilitate organele poliţieneşti.

Aşa se prezintă populaţia când noi am ocupat jumătatea mai mare a României şi capitala ei. Ura adâncă a românilor contra jidanilor a crescut de atunci. Aceştia nu fugeau din înaintea trupelor noastre, nu se retrăgeau în locuinţele lor la apropierea noastră, ci primeau trupele duşmane învingătoare pretutindeni cu sgomotoasă bucurie. Ei au devenit tălmaci, scriitori la maşină, funcţionari în birouri detectivi etc., pe lângă armata austriacă şi germană. Prin aceste legături oficiale au isbutit jidanii să scape de rechiziţii şi astfel este explicabil ca românii să simtă numai ură şi dispreţ contra evreilor ce conduceau comisiile militare germane cari rechiziţionau totul dela români.

Veni şi lipsa de alimente! Mâncare se putea cumpăra foarte scump numai dela jidani. Germanii s'au lăsat a fi corupţi de evrei, cari cu bani făceau orice. Acest fapt se explică prin următoarele împrejurări:

1. Jidanii nu au fost internaţi deşi au aţâţat la răsboiu contra Puterilor centrale; din contră germanii au dat unor indivizi ca Brănişteanu (Braunstein) şi Sărăţeanu (Salzmann) autorizaţia să scoată un jurnal.

2. Dintre românii arestaţi mulţi au fost internaţi în streinătate, dacă nu aveau legături cu jidanii; alţii, chiar fruntaşi politici, au fost liberaţi în urma intervenţiei jidoveşii.

3. Jidanii fac contrabanda şi mai departe cu mare succes.

Locurile de vânzare militare şi magazinele etapelor precum şi prăvăliile de desfacere pentru supuşii Puterilor centrale sunt toate tixite cu jidani. Pretutindeni unde este ceva de câştigat în mod legal sau nelegal, pătrund jidanii. Totul pare a servi numai intereselor jidoveşti.

Orice intervenţie a Monarhiei austro-ungare, tinzând a aduce egalitatea de drepturi a jidanilor, ar fi o nenorocire. Dacă jidanii ar dobândi egalitatea de drepturi, atunci în scurtă vreme puterea de stat a României ar deveni jidovească, ceia ce nu ar fi deloc de aplaudat. In afară de aceasta viaţa publică, după emanciparea jidanilor ar fi mai coruptă; aceasta însă nu o poate dori nimeni având în vedere legăturile economice între Monarhie şi România".

Atât din remarcabilul document. Cuprinsul său nu a servit la nimic; căci li s'a dat egalitate de drepturi jidanilor români de către Germania şi Austro-Ungaria (prin pacea dela Bucureşti, Maiu 1918) şi în urmă de către Inţelegere (Entente). Din acel timp ferbe în România neîncetat, după cum am arătat de mai multe ori.

Românii nu vor putea evita o luptă decisivă, dacă nu voesc să le putrezească din viaţă corpul naţional.

INFORMAŢIUNI

Revista noastră stă la dispoziţia tuturor acelora ce au de spus o vorbă cinstită românească, de denunţat abuzuri, de desvăluit manopere oculte. Nu numai că vom publica articolele trimise de cititorii noştri, dar chiar facem apel către toţi să nu stea la îndoială în faţa hârtiei. Pretindem însă, ca toate faptele comunicate să fie întemeiate pe documente şi dovezi riguros controlate. Numai în felul acesta scrisul nostru a căpătat autoritatea ce o are astăzi.

Manuscrisele şi chestiunile privitoare la redacţie se vor adresa dlui dr. Ioan Istrate, secretarul de redacţie al revistei, str. Regele Ferdinand 37.

Chestiunile privind administraţia precum: plata abonamentelor, neprimirea exemplarelor, etc. se vor adresa administraţiei: str. Bob No. 7.

*

Nunta lui Corneliu Zelea Codreanu. In ziua de Duminică 14 Iunie îşi serbează la Focşani, cununia religioasă, Corneliu Zelea Codranu cu dra Ilinoiu. Transmitem din partea revistei tinerei perechi româneşti cele mai sincere urări de bine!

Cazul „Panait Istrati". Noi nu ne-am spus cuvântul în privinţa succesului răsunător al acestui român de origină, care după o viaţă plină de aventuri a ajuns romancier apreciat de literaţii francezi. Presa jidovească, pentrucă Panait Istrati e „socialist" şi „umanitarist", l'a îmbrăţişat cu toată dragostea „frăţească". Apoi a început să-l ocolească pentrucă nu-i făcea îndeajuns frumosul. Intr'un număr din „Cuvântul" se reproduce această părere a lui Panait Istrati, despre foştii săi admiratori, pe care o reţinem şi noi, mai mult ca un document, pentru unele adevăruri, ce cuprinde printre multe credinţe falşe, dar mai ales pentrucă socotim aceasta prima clipire mai curagioasă, pentru deschiderea ochilor în faţa adevărului. Când ochii sunt deschişi deabinelea atunci „umanitaristul", suntem siguri, dacă e un suflet cinstit, trece în tabăra „huliganilor" şi a „reacţionarilor". Dar să urmeze cuvântul lui Panait Istrati:

„Cunoaşteţi ceva mai abject, mai orbil decât un ovrei care se prezintă Costică? (E vorba de dl Costică Graul dela Adevărul! N. R.) Când îl chiamă Moritz, — Moritz pur şi simplu — evreul nostru e om *„cu frica lui Dumnezeu, e un om de ispravă, e un om de cuvânt, nu face nici un rău evreilor şi nici creştinii n'au să se plângă de dânsul.* (Mare naiv eşti domnule Panait Istrati! N. R.). Dar când fiul lui, în loc să rămână Aizic sau Avram, îşi transcrie evreismul pe un nume creştin, — aşa cum s'ar transcrie falimentul pe numele nevestii, — şi devine de pildă Aristid, atunci primejdia e mare, e mare de tot. E primejdie şi pentru evrei (De ce pentru evrei? N. R.) şi pentru creştini: şi unii şi alţii trebuie să se ferească atunci de dânsul. Atunci el s'ar închina la toţi zeii şi i-ar vinde pe toţi: se strecoară în ajun în casa marelui rabin, chit ca a doua zi să îngenunche în faţa preotului catolic sau protestant. Atunci el vrea să fie de toate: zaraf şi mecena, poet şi negustor, liberal şi ţărănist, — şi de fapt nu e nimic. Atunci el devine, cum l-a calificat un vajnic fruntaş al neaoşismului integral: Un rău fiu, un rău soţ, un rău tată, un rău om de afaceri, un rău om politic, un rău evreu şi un rău... român!".

*

Balivernele presei jidoveşti. Intr'o bună dimineaţă presa jidovească a început din nou să ţipe: huliganism! fapte monstruoase! progrom! Ce se întâmplase? Fiind aglomeraţie în trenul de Ungheni-Iaşi, două lucrătoare evreice, au căzut jos, dintr'un vagon ale cărui uşi se deschideau înafară. Dacă lucrătoarele ar fi fost românce, sau creştine, faptul s'ar fi înregistrat banal în două rânduri, la rubrica ştirilor diverse. Fiind acele fete însă evreice, accidentul lor nu se poate datora decât „unor mâini criminale".

Ai văzut stimate cetăţean naiv, care citeşti din inconştienţă sau din rea obişnuinţă presa jidovească sau jidovită, cât scandal s'a făcut pe tema acestei întâmplări? De geaba a intervenit însuş guvernul şi a dat un comunicat liniştitor, în care arată că nu este vorba decât de un simplu accident. Presa jidovească i-a dat înainte cu progromul. Oameni cu nume au fost solicitaţi să-şi spună cuvântul. Până şi în Parlament a ajuns să se discute „huliganismul acelor tineri, cu mintea înflăcărată de ideile asasine, ale crucii cu cârlige" etc.

Tot nu te saturi cititor inconştient, care te otrăveşti zilnic cu proza unei prese ce ţi-e duşmană, ţie şi neamului tău şi pe care o încurajezi dându-i ajutorul tău cotidian?